

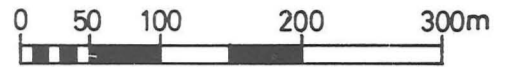
**Driemaandelijks berichtenblad
van de heemkundige kring
HET LAND VAN NEVELE**

Vereniging zonder winstoogmerk



SEPTEMBER 1981 — JAARGANG XII — AFLEVERING 3

Perceelstruuktuur van POESELE anno 1670



-  akkerland
-  meers/geweet
-  boomgaard
-  bos
-  put/vijver
-  motte
-  hofstede
-  molen

NEVELE

LOTENHULLE



MEIGEM

**Driemaandelijks berichtenblad
van de heemkundige kring
HET LAND VAN NEVELE**

Vereniging zonder winstoogmerk

POESELENUMMER

SEPTEMBER 1981 – JAARGANG XII – AFLEVERING 3

Verantwoordelijke uitgever : J. LUYSSAERT
Veldestraat 26
9841 Nevele - Merendree

Het berichtenblad „HET LAND VAN NEVELE” is een driemaandelijks uitgave van de heemkundige kring „Het Land van Nevele” v.z.w.

Redactieraad : J. LUYSSAERT - voorzitter
L. CLAEYS - LAVENT

Redactieadres : J. LUYSSAERT
Veldestraat 26
9841 NEVELE Merendree

Voor verdere informatie i.v.m. de opgenomen artikels en bijdragen voor het berichtenblad, gelieve contact op te nemen met de redactievoorzitter. Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

De heemkundige kring „Het Land van Nevele” is een vereniging zonder winstoogmerk die ernaar streeft, enerzijds de heemkundige studie van de streek te bevorderen, te beoefenen en de verworven kennis te verspreiden ; anderzijds actief bij te dragen tot beheer, bescherming en vrijwaring van het cultureel en natuurlijk patrimonium van de streek.

Daartoe organiseert zij ook geregeld voordrachten, dia- en filmvoorstellingen, tentoonstellingen, uitstappen en wandelingen. Alle leden worden op die manifestaties uitgenodigd en kunnen er gratis aan deelnemen.

Haar werkgebied wordt gevormd door vijf afdelingen die respectievelijk volgende deelgemeenten omvatten :

1e afdeling : Nevele, Vosselare
2e afdeling : Hansbeke, Poesele
3e afdeling : Landegem, Merendree.
4e afdeling : Lotenhulle, Poeke.
5e afdeling : Bachte-Maria-Leerne, Meigem, Sint-Martens-Leerne, Vinkt, Zeveren.

De zetel van de vereniging is gevestigd in de gemeente Nevele.

Briefwisseling i.v.m. de werking van de heemkundige kring „Het Land van Nevele” v.z.w. dient te worden gericht aan het secretariaat van de vereniging, Vosselarestraat 16, 9840 NEVELE-Landegem.

- **Abonnement en lidmaatschap** : 300,- fr. per jaar
500,- fr. per jaar als erelid
te storten op rekening 000-0627981-03 van „Het Land van Nevele” v.z.w., Vosselarestraat 16, 9840 Landegem.
 - **Losse nummers** : voor zover voorradig.
 - **Opzegging abonnement** : vóór 1 december.
 - **Overname van teksten** toegestaan mits bronvermelding.
-

Lay-out : P. D'Hoker.

Gedrukt in de beschutte werkplaats „Nevelland” te Nevele.

PERCEELSRECONSTRUCTIE VAN POESELE IN

DE 17e EEUW

MET TOPONYMIE VAN

DE 15e EEUW TOT HEDEN.

door André Bollaert
en Jan Luysaert

INLEIDING

1121 POKSELA - 1981 POESELE. Achthonderd zestig jaar is het geleden dat in een geschreven tekst voor het eerst sprake is van deze kleine leefgemeenschap.

Kan Poesele zich niet roemen op een groots verleden of belangrijke figuren die onze geschiedenis hielpen bepalen, toch had ook deze kleine gemeente haar aandeel in de landelijke geschiedenis van Vlaanderen. Een studie van de plaatsnamen van de 15de eeuw tot de 18de eeuw met daarbij het nagaan van hetgeen er heden ten dage van over blijft leek de beste manier om deze gemeente eens voor te stellen.

I. WIJZE VAN BEWERKING

De bronnen werden allemaal in manuscript geraadpleegd. Bij het vermelden der plaatsnamen werden alle teruggevonden schrijfwijzen vermeld met daarbij het jaartal van het landboek (*of gaerboek*) of leen en de datering van een eventuele bijwerking. Dit is vooral het geval voor het landboek van 1587 en het *gaerboek* van 1730. De gegevens van de toponymische kaart 1975 worden enkel vermeld indien in 1980 deze benaming niet meer werd opgegeven door de ondervraagde personen, dit om dubbel gebruik te vermijden.

Belangrijk is te weten dat bij de gehele opzoeken uitgegaan werd van het op kaart brengen van de oudste vermelding van een perceel en dat zo de naamsevolutie werd gevolgd tot op heden. Vandaar het belang dat gehecht werd aan de reconstructie van de kaart van 1670.

Voor de geografische afbakening dient rekening gehouden met het feit dat in de loop der tijden een kleine grenscorrectie werd doorgevoerd langs de westelijke zijde van de gemeente en op de wijk Kerrebroek (percelen 265/66 en 268). Daar deze gedeelten eertijds tot grondgebied Poesele behoorden werden ze in dit werk ook opgenomen.

Teneinde een overzicht te krijgen van onze opzoeken vermelden we eerst het jaartal waarin het toponiem voorkomt (en eventueel de datum), daarna de bron en tenslotte de tekst waarin het toponiem is vermeld. De percelen zijn gerangschikt per nummer, volgens de reconstructie van de kaart van 1670. Voor het heden wordt voor 1980 ook de Popp-nummering opgegeven. Bij de gebieden op de wijk Kerrebroek wordt de letter „K“ vóór de Popp-nummering geschreven.

De jaartallen bij de vermelding LB of GB die niet terugslaan op het jaar dat het boek werd samengesteld verwijzen naar aanvullingen van het LB (of GB) dat het dichtst daarvoor werd samengesteld.

Het jaartal aangestipt bij de toponiemen komt overeen met de oudste bronvermelding van dit toponiem. Dit betekent echter niet dat dit jaartal de ontstaandatum is van deze plaatsnaam. Wat de toponiemen betreft die vermeld staan in het LB en RB van 1587 mogen we aannemen dat de meeste ervan vroeger, zelfs veel vroeger, ontstaan zijn. Verder komen ook een aantal percelen voor die enkel vermeld staan in de beschrijving van de begrenzendende percelen, zoals bv. *Segers Bosch*.

De verschillende jaartallen bij eenzelfde, met een plaatsnaam aangeduid, perceel laten ons toe de eventuele evolutie wat betreft schrijfwijze of naamverandering te volgen.

Waarschijnlijk mogen we aannemen dat het niet meer voorkomen van een toponiem betekent dat deze naamaanduiding in de volksmond niet

meer gebruikt werd. Toch hebben we redenen om aan te nemen dat deze stelregel niet mag veralgemeend worden. Uit het verder onderzoek bij de bevolking is gebleken dat een naam die enkel voorkwam in 1587, en daarna nooit meer werd vermeld, nog steeds bleek bekend te zijn in 1980 en wel door meerdere ondervraagden (*deneer lyskens* en het *hooghe lysken* zijn nu nog gekend als *het lijstjen*).

LB = landboek (zie **Bronnen**, blz. 46 e.v.)

RB = renteboek (id.)

GB = gaerboek (id.)

BRONNEN

(tussen haakjes staat de gebruikte afkorting)

A. Rijksarchief Gent

- 1) Baronie Nevele 170 (D)
 - Denombrementen 1594 tot 1661.
Hierbij dient opgemerkt dat volgende nrs. niet handelen over gebieden die in Poesele gelegen zijn. 1641 : het nieuw goet te Vinkt, 1642 : Aarsele, 1643/44 : Vinkt, 1656 : Meigem, 1659 : Pijlaertsleen op Breemeerscautere te Lotenhulle en 1660 : Meigem.

- 2) Baronie Nevele 105 (LB 1670)
 - Nevele nr. 2256 : Landboek van de parochie Poesele opgesteld door landmeter de Coninck 14/4/1670 - 9/7/1671. Van ieder perceel is hier de eigenaar, pachter en oppervlakte vermeld met daarbij de aanpalenden. De percelen zijn genummerd. Deze nummering is gebaseerd op de toen bestaande wijkindeling. Achteraan zijn tabellen opgemaakt per pachter van de gehuurde gronden (niet geraadpleegd). Het LB maakt gewag van een totaal geregistreerde opp. van 182 bunder 110 roeden (243,48 ha). Oorspronkelijk bevatte dit LB een kaart van alle percelen. Deze is in de loop der tijden verloren gegaan. Een reconstructie ervan op basis van de gevonden gegevens werd daarom opgemaakt (zie achteraan in dit nummer).

- 3) Baronie Nevele 105 : Poesele (LB 1587)
 - Poesele nr. 1552 : Landboek van Poesele met aantekeningen 1587/1616.
Het LB omvat per eigenaar de opsomming van de percelen in eigendom, met de vermelding van de aanpalende eigenaars. Bij ieder perceel wordt de te innen belasting vermeld. In de kantlijn staat het totaal te innen bedrag per jaar vermeld. Alhoewel uit dit boek blijkbaar geen bladen verdwenen zijn blijkt het niet mogelijk vele van deze percelen op kaart aan te duiden. Men krijgt ook de indruk dat verschillende percelen in het LB gewoon niet voorkomen. Gronden in de latere LB teruggevonden als eigendom van de heer van Nevele worden o.a. niet vermeld. Vermoedelijk waren er rond deze

periode ook meer „gemene gronden” waarop geen belasting werd geïnd. Daar dit LB opgesteld is in een periode van godsdienstonlusten is de mogelijkheid ook niet uitgesloten dat vele gronden geconfisceerd werden.

- Poesele nr. 1553 : Renteboek van Poesele met aantekeningen 1587/1616.

Het renteboek bevat wat de beschrijving van de gronden betreft dezelfde tekst als het LB. Het werd enkel geraadpleegd indien twijfel bestond omtrent de schrijfwijze van de plaatsnamen.

- Poesele nr. 1561 : Landboek 17e eeuw
Dit LB handelt niet over Poesele maar over (Bachte) Maria-Leerne.

- Poesele nr. 1562 : Landboek met kaarten 17e eeuw
(LB 1639) (*)

Vooran in dit LB staat volgende tekst : „declaratie van dese carten figurative in sonderens de situatie van alle de hofsteden, boomgaarden, bosschen, landen ende meerschen geleghen binnen de parochie van poessele”. De oppervlakte van de percelen en de te innen belasting wordt niet vermeld. De vier ingesloten (gekleurde) kaarten zijn de oudste die van Poesele gekend zijn. Ze verkeren nog in een zeer goede staat.

Hoewel op het LB geen jaartal vermeld is mogen we toch aannemen dat het boek dateert van 1638 of 1639.

In „De geschiedenis der gemeente Poesele” door F. De Potter en J. Broeckaert (1867) lezen we (blz. 4) dat in 1639 te Poesele de houten windmolen werd heropgericht. Het LB en de kaarten maken echter nergens melding van het bestaan van deze molen. Het stuk grond genoemd de „meulewal” ligt aan de overzijde van de straat waar deze molen stond. Met de „meulewal” wordt hier bedoeld de plaats waar de eerste molen heeft gestaan die reeds vóór 1587 werd vernield. Verder zien we (blz. 15) dat in 1638 Geeraert van der Plaetsen burgemeester werd te Poesele en dat hij in 1642 werd opgevolgd door Joost van Doorne. Zeker is dat

(*) De afbeeldingen van deze kaarten met beschrijvende tekst zijn gespreid over dit artikel.

Joost van Doorne eigenaar werd van de hofstede die Joost de Pestele (deze was burgemeester van 1607 tot 1630 en wordt in dit LB niet meer vermeld) in eigendom had in 1616. De naam Jacob Mestach, burgemeester van 1630 tot 1638, komt nergens in het LB meer voor. Daar van de gemeente Nevele voor de periode 1639/40 een renteboek bestaat met gelijkaardige kaarten kunnen we de hypothese als juist beschouwen.

Voor de verdere datering zal dan ook 1639 gebruikt worden.

- Poesele nr. 1565 : Index van Ontvangsten 1724/30
(GB 1724 - GB 1730)

Als inleiding voor deze index of „gaerboek” zoals het verder zal genoemd worden vinden we volgende teksten : „Taeffel, gaerboek ofte pointijnck rolle, der prochie ende vrijeneyghendomme van poessele, vande Boomen van jedens ghebruijck, hernieuwt ende hermaect op de gebruijckers vanden jaere 1724, bij Norbert Vervier als lantboekhouder toorconden hebbe deze ondertekent” en „Nieuwen gaederijnck boeck ofte pointijnck rolle der prochie ende vrijen eijgendomme van poessele behelsende elx ghebruijck ingegaan kerstavont vanden jaere 1730 vernieuwt bij dheer Servaes van Risseghem, greffier”.

De „gaerboeken” vermelden per grondgebruiker de percelen die men in pacht of eigendom heeft met de vermelding van de oppervlakte per perceel en per grondgebruiker. Ook hier zijn de percelen genummerd. Uit de opzoeken bleek dat dezelfde nummering gebruikt werd als in het LB van 1670/71. Een kleine kaart van het gebied dat men vroeger de „Kosters wijk” noemde is ingesloten (niet vermeld in de catalogus Rijksarchief) en draagt dezelfde nummering hoewel deze kaart vermoedelijk dateert van 1792. Het GB van 1730 bevat aanvullingen tot ± 1775.

- 4) Parochieregisters : Poesele - register 1 en 2 1625/1803 (PR)
 - In het oudste PR werden de in 1729 met de veer geschetste kaarten van de toenmalige pastoor (Paul Leyten) geraadpleegd. Deze kaarten vermelden alle bewoonde huizen uit deze periode met vermelding van de bewoners. Ook de straten staan hier beschreven. Verder bevat het PR tal van gegevens over de ambtsperiode van deze pastoor (1710-1754) o.a. een uitgebreide status animarum.

B. Stadsarchief Gent

Dossier 58/239 : Poesele - Cohieren van de 20e penning
(1571/72 en 1574)

Spijtig genoeg wordt in deze beschrijvingen nergens een toponiem vermeld zodat het nazicht van deze cohieren voor deze opzoekingen nutteloos bleek.

C. Frans De Potter en Jan Broeckaert (DP & B)

„Geschiedenis der Gemeente Poesele” Gent, Drukkerij C. Annoot-Braeckman, 1867.

D. Het eigen archief (EA)

Het eigen archief bevat kopies van 18e-eeuwse akten in privaat bezit. Deze zijn afkomstig van de hoeve nu bekend als „Goed ter Walle”. Volgende akten werden geraadpleegd.

- 1734 : „act van uytgrootinge” - dhelft van eene hofstede en lant tlange stuck.
- 1746 : „huurovereenkomst” van vermelde hoeve met 14 partijen land, vooral op Nevele gelegen.
- 1750 : „coopcontract” van eene partije elsbos.
- 1750 : „idem” van den heulen bosch en jannekens bosch.
- 1754 : idem van de baronie en het arm gemet.
- 1758 : „publique vercoopinghe” van den dierdonck.
- 1820 : huurovereenkomst van deze hoeve met 22 partijen land vooral op Nevele gelegen.

E. Archief „Rietgaverstede” (TK)

- Toponymische kaart van Poesele 1975, opgemaakt door de heer Antoine Janssens. Deze kaart bevat gegevens van het LB van 1639 met daarbij de resultaten van een onderzoek bij de bevolking naar de bestaande plaatsnamen in 1975.
Speciale aandacht werd besteed aan de bulkengebieden.
- De kopie van het LB 17e eeuw (RAG nr. 1562). (LB 1639).

F. De Plaatselijke Bevolking

Om na te gaan wat er nog overblijft van de vroeger gebruikte toponiemen werd een onderzoek verricht bij de bevolking. Dit onderzoek had tot doel te weten te komen of de met een toponiem aangeduide percelen nog een naam hebben en welke. De ondervragingen gebeurden daarom ook niet op willekeurige basis maar wel selectief en dan op die manier dat enkel personen ondervraagd werden die iets zouden kunnen af-

weten van het bestaan van deze toponiemen, eigenaars of gebruikers (pachters) van de gronden, vroegere loonarbeiders en enkele van de oudste inwoners van de gemeente (voor zover ze hier reeds lang woonachtig zijn).

Hieruit blijkt dat loonarbeiders zich wel herinneren dat bepaalde percelen een naam hadden doch slechts weinig kunnen zich die namen herinneren. Gezien veelal hun hoge leeftijd en rekening houdend met de tijd dat het geleden is (meer dan 20 jaar) is dit normaal te noemen. Zij maakten het in onbruik raken van deze toponiemen (1 à 2 generaties geleden) mee. Personen die geen rechtstreeks uitstaans hebben met de landbouw weten soms zelfs niet dat bepaalde percelen een naam hebben of hadden. Wel dient opgemerkt dat een grote bereidwilligheid bij de bevolking aanwezig was om mee te werken aan dit onderzoek. Sommige eigenaars halen hun kadastrale kaarten erbij wat een determinatie veel gemakkelijker maakt.

Bij het aanduiden op de Popp-kaart van percelen die bij de ondervraagden niet in gebruik zijn blijkt dat bepaalde toponiemen nog zeer goed bekend zijn (bv. hul, janneken, lijstjen, motje, vierendeel). Het zijn dan ook deze namen waarvan men vertelt dat ze soms nog gebruikt worden. Dit is het beste bewijs dat de toponiemen vroeger algemeen gebruikt werden om een perceel grond aan te duiden.

Men stelt ook vast dat in bepaalde gezinnen de kinderen evengoed op de hoogte zijn van het bestaan van deze namen als hun ouders wat eveneens betekent dat deze namen nog gebruikt worden in bepaalde families. Hierbij dient wel opgemerkt dat het merendeel van die namen stukken grond betreft die betrekkelijk ver afgelegen zijn van de woonst van de grondgebruiker. Zo lijkt het misschien ook gemakkelijker te verklaren dat deze namen nog niet in onbruik zijn geraakt.

Bij het vernoemen van de namen denken de mensen veelal dat namen als het bunder, het gemet (oppervlaktematen) een tamelijk recent ontstaan hebben alhoewel meestal blijkt dat het hier gaat om toponiemen die reeds in de 16e eeuw vermeld werden. Stukken grond gelegen langs een beek heten meestal 't beekstuk.

Dat in de loop der tijden de volksetymologie en de fantasie inwerkte op sommige namen is duidelijk. Soms heeft dit zelfs een plezierig effect. Zoals „eau de cologne” in de volksmond „odeklonje” wordt, zien we dat „den quaden driesch” uit 1587 „den kandries” wordt in 1980, „negenbrootsackere” blijft verder bestaan als „'t zevenbrood” met een verklarende uitleg over deze laatste naam door de grondgebruikers.

Alles bij elkaar genomen kunnen we vaststellen dat de naamgeving aan de percelen, samen met de landbouwbedrijven, aan het uitsterven is. Het geven van eventuele nieuwe namen gebeurt gewoon inspiratieloos,

het kleurrijke ervan is verdwenen zodat een totaal verdwijnen ervan onvermijdelijk is. Deze huidige naamgeving beperkt zich gewoon tot „het land naast X zijn hof”, „X zijn weide”, X zijn land” enz. Een kleine afwijking hiervan is misschien nog „het ver land” (op kaart nrs. 25/26 - Popp 122), zo genoemd omdat dit perceel land het verst afgelegen is van de woonst van de grondgebruiker.

Opmerkelijk is toch dat in het gedeelte ten zuiden van de Mortierstraat van Lotenhulle tot aan het gebied dat vroeger „Poeselbosch” genoemd werd de toponiemen uit vroegere tijden het best bewaard bleven, ook bij niet-gebruikers en niet-eigenaars. Dezelfde opmerking geldt ook voor alle gebieden die ooit tot het grondgebruik van het „goed ten briele” behoorden. Op het gebied „Poesele Kerrebroek” blijken alle vroegere toponiemen niet meer bekend te zijn. Misschien heeft dit iets te maken met de volledige verkaveling van het „goed ten walle” rond het begin van deze eeuw.

Wat tenslotte de naamsaanduiding betreft bij 1980 : Popp nr. x, betekent dit dat deze percelen nog „bekend zijn” als dusdanig, tenzij anders vermeld (bv. vroeger genoemd).

G. De Popp-kaart

Een woord van dank aan het personeel van het RAG dat steeds bereid was te helpen bij het ontcijferen van moeilijk te lezen teksten. Hierbij willen we ook de andere (meer geroutineerde) opzoekers in de leeszaal van het RAG niet vergeten voor de door hen geboden hulp. Een speciaal woord van dank aan de heer Antoine Janssens voor het ter beschikking stellen van zijn archief dat ons vele uitstappen naar het RAG bespaarde voornamelijk bij de reconstructie van de kaart.

III. GEBRUIKTE AFKORTINGEN

bet.	: betekenis, betekent
fn.	: familienaam
gen.	: genitief
Germ.	: Germaans
Lat.	: Latijn
Mnl.	: Middelnederlands
mv.	: meervoud
nr.	: nummer(s)
pl.	: plaatsnaam
pn.	: persoonsnaam
vgl.	: vergelijk, zie
vn.	: voornaam
ws.	: waarschijnlijk
zgn.	: zogenoemd

IV. GEOGRAFISCHE SCHETS

A. De gemeente

Poesele was met zijn 252 ha (1) de kleinste gemeente in het „Land van Nevele”. Sinds de fusie van 1976 maakt het deel uit van Nevele. De aangrenzende gemeenten waren in het noorden en oosten Nevele, in het zuiden Nevele en Meigem en Lotenhulle in het westen. Het grootste gedeelte van die grens wordt gevormd door de Poekebeek en de Kleine Beek.

B. De wijken

Eigenlijke wijken kent deze gemeente niet meer. Kadastraal wordt Poesele wel in twee delen opgesplitst : het gebied dat zich bevindt ten noorden van de Poekebeek en het gebied ten zuiden ervan (het Poeselse gedeelte van de Nevelse wijk Kerrebroek). Dank zij het LB van 1670 en het oudste parochieregister zien we dat eertijds wel een indeling in wijken bestond. De nummering in bovenvermeld LB is zelfs gebaseerd op deze wijkindeling.

Teneinde een gemakkelijke situering voor de lezer mogelijk te maken vermelden we hierbij de nummers van het LB.

- *den kerck wijck (1 tot 15)*
- *priesteraege wijck (16 tot 31)*
- *den meulenwijck (32 tot 47)*
- *wijck lanckx de cleene beke tot aen het beentjen (48 tot 67)*
- *wijck van beentjen tot aenden cruyswech tot den heeschuere (neeschuere) (68 tot 79)*
- *costers wijcxken lopende van neeschuere naer poesel waele (80 tot 118)*
- *de grooten binnenwijck (119 tot 201)*
- *den hullewijck (202 tot 261)*
- *kerrebroeck (262 tot 308)*

Het oudste parochieregister geeft volgende indeling die dateert van 1729 (in dezelfde volgorde als boven) :

den kerk wijck, den priesteragi wijck, den molenwijck, den kleijnen wijck

(1) DP & B blz. 1 : Sanderus schrijft 100 morgen. Oude gemeenterekeningen maken melding van een oppervlakte van 195 bunder en 110 roeden.

(= nrs. 48 tot 79), *den kosters wijk, den grooten wijk, en den hulle wijk*. De wijk „kerrebroek“ staat niet vermeld in het PR daar deze in de 18e eeuw nog geen deel uitmaakte van de parochie Poesele. Kerkelijk behoort dit gebied pas tot deze parochie sinds het begin van de 19e eeuw na het leggen van een brug over de Poekebeek (1).

In een oude verkoopakte (2) zien we dat in 1750 de naam *Hullewijk* niet gebruikt wordt voor de aanduiding van dit gebied. Men schrijft „... *in den wijck daer ment noemt den schijthoek...*”. Het is zo dat deze laatste naam vooral goed bekend is bij de inwoners van de omliggende gemeenten alhoewel zij niet de ligging van dit gebied kennen. De plaatselijke bevolking legt er meestal wel de nadruk op dat het in feite gaat om de *schei(d)hoek*, zijnde het gebied dat de scheiding vormt tussen Poesele enerzijds en Nevele en Meigem anderzijds.

In 1867 (3) vinden we nog eens de vermelding van deze indeling. Het gebied dat eerst *grooten binnenwijk* en later *grooten wijk* genoemd wordt vinden we hier terug als de *binnenwijk*.

C. De straten

We kunnen vaststellen dat de ligging van de wegen sinds 1639 (kaarten in LB) ongewijzigd is gebleven. Nieuwe wegen zijn er tot op heden niet bijgekomen wel hebben sommige ervan aan belang ingeboet. De vroeger bestaande voetwegels zijn thans allemaal verdwenen met uitzondering van de *Kerkwegel* die als enige uitweg dient voor een woning die er langs ligt.

Vóór de Bredeweg in beton werd gelegd in 1952 waren slechts twee straten met kasseien bedekt : *Bredeweg* en de *Beentjesstraat* vanaf de Bredeweg naar de kerk. De andere straten waren gewoon verharde aardewegen met een ruwe grintbedekking. Tegenwoordig zijn alle wegen bedekt met asfalt of beton.

Wat de straatnamen zelf betreft vinden we in het verleden enkele aanwijzingen. Wel dient vermeldt dat in de LB meestal de vermelding staat *sheeren straete* of gewoon *de straete*.

Volgende wegen doorkruisten Poesele :

- De Bredeweg (in de volksmond ook „Makadam” genoemd)
LB 1587 : *de quadam straete* (voor het gedeelte rechtover deze plaats)

(1) DP & B blz. 25

(2) EA 1750

(3) DP & B blz. 2

de strate loopende van nevele naer brugghe
PR 1729 : *straet komende van Nevel naar Aelter*
straet van Loo ten hulle naer Nevel

— de Poekestraat

1539 : (D1612) *poucxschen wech*

LB 1587 : *t poucxsche straetken ... het pouck straetken*

LB 1639 : *'t poucxsche straetjen*

LB 1670 : (179) *de poecke straete*

PR 1729 : *straet komende van Nevel naer Poeckes*

Tot de Poekestraat worden thans ook de woningen geteld die langs de verharde aardeweg liggen die de vroegere molenwijk doorkruist en de grens vormt met Lotenhulle. Deze weg werd vroeger de *Bree straete* (1) genoemd.

— de Beentjesstraat

LB 1587 : *de strate loopende naer pouzele kercke*

LB 1670 : (bij 63) *straete commende van beentjesbrugge*
naer poessel kercke

PR 1729 : *straet komende van veldeken naer poessel kerk*

— de Paepestraat

PR 1729 : *straetjen lopende naer poessel kerk*

— de Oude Kerkstraat

PR 1729 : *straet komende van poessel wael*

— de Nieuwe Kerkstraat

LB 1587 : *sheeren strate loopende van nevele naer poessele*
wale

— de Spoelstraat

EA 1746 : *de straete loopende vande spoele naer poessel*
waele

— de Molenweg

PR 1729 : *straet komende van poecques naer poessel molen*

— de Mortierstraat

— *de Biezemstraat* (sinds 1976 weer Mortierstraat)

— de Kerkwegel

PR 1729 : *den kerkwegel*

(1) LB 1587, 1670 (bij nr. 36, 37 en 40), 1667 (D 1636), 1729 (PR)
Ten noorden en ten westen van deze weg op Lotenhulle liggen de
Breemeersen.

D. De waterlopen

Twee natuurlijke waterlopen stromen door Poesele. De best gekende is de Poekebeek die in vroegere tijden regelmatig overstroomde (1). Zij ontspringt in Tielt en mondt uit in het Schipdonkkanaal te Nevele. Zij vormt de zuidelijke grens van de gemeente (met uitzondering van de wijk Kerrebroek).

Een tweede waterloop de Kleine Beek (ook Neerschuurbeek genoemd) vormt de noorderlijke en oostelijke grens van de gemeente. Zij mondt uit in de Poekebeek te Poesele aan de plaats die *Poesel(e) Wal(le)* genoemd wordt.

Bij het doornemen van de denombrementen en het LB van 1587 zien we dat er ook gewag wordt gemaakt van een kunstmatige waterloop van enige omvang *het waterla(e)t* genoemd. Deze (brede) gracht doorkruiste het Poeselse koutergebied van noord naar zuid en stond via een vijver over de straat vermoedelijk in verbinding met de Poekebeek (zie kaart). Volgens oudere inwoners bestonden tot vóór enkele jaren nog sporen van dit kanaaltje.

E. De bodem

De bodem is over het algemeen vlak en ligt op een hoogte van 10 tot 15 meter boven de zeespiegel. De bodem, die varieert van matig droge tot natte lichte zand-leemgrond, is over het algemeen relatief vruchtbaar en goed geschikt voor landbouw en veeteelt.

F. Bewoning en bevolking

Tot op heden kan in Poesele geen gewag gemaakt worden van eigenlijke woonkernen of eventuele lintbouw. De langste huizenrij bestaat thans uit vijf woningen (reeds bestaande in 1865).

De huizen zijn verspreid over het hele grondgebied waarvan de dichtste concentraties zich bevinden rond het dorp (1 in 1639 - 6 in 1980), de Bredeweg (4 in 1639 - 36 in 1980) en de Beentjesstraat (4 in 1639 - 31 in 1980). Een dichtere concentratie van woningen lijkt thans ook tot stand te komen in de Poekestraat. Ondanks een geringe toename van de woningbouw in de laatste jaren, constateren we dat het inwonersaantal steeds kleiner wordt.

(1) DP & B blz. 2

Belangrijk hierin is het feit dat de bevolking stilaan veroudert. Daarbij komt dat slechts weinig jonge gezinnen zich in de gemeente komen vestigen.

TABEL

Jaar	Aantal woningen	Aantal inwoners
1639	34 (1)	—
1710	—	210 (2)
1725	—	244 (2)
1729	58 (3)	265 (2)
1743	—	360 (2)
1815	—	662 (5)
1801	—	628 (4)
1830	—	810 (4)
1846	± 136 (4)	—
1867	—	666 (4)
1890	—	580 (5)
1947	—	527 (5)
1974	—	417 (5)
1980	± 145	394 (6)

(1) Gegevens uit het LB 1639

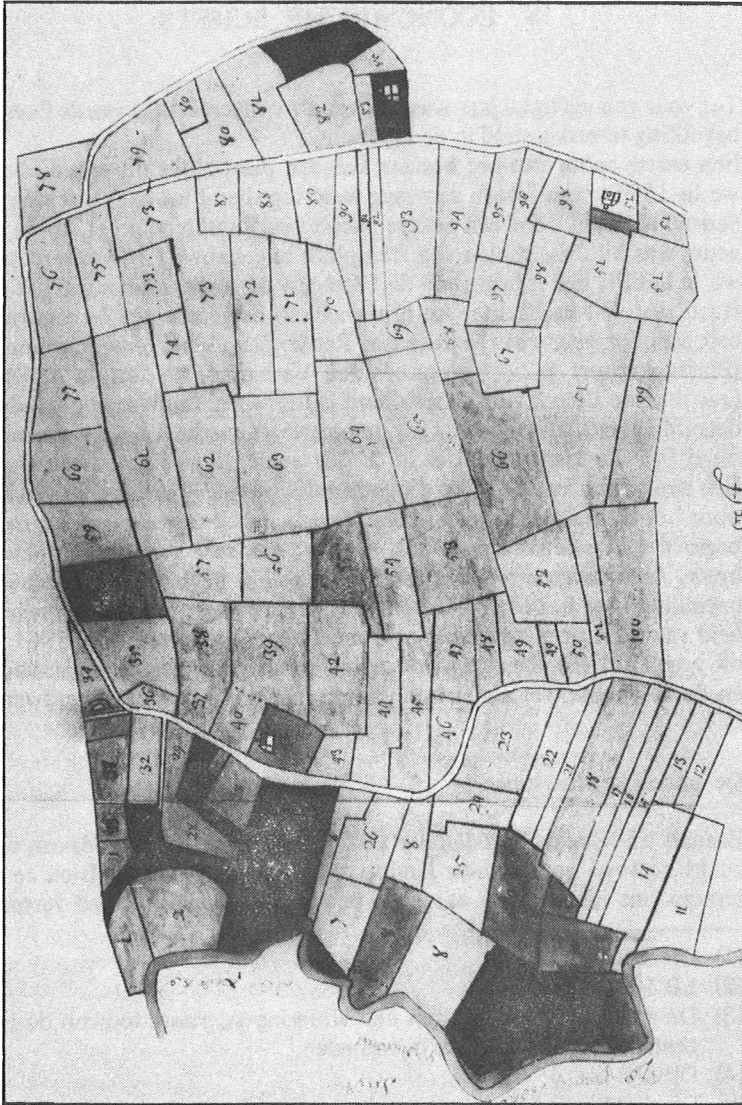
(2) PR, fo 112 v^o en 42 v^o (is zonder de wijk Kerrebroek)

(3) Het PR maakt melding van 50 voor de parochie. Het GB van 1730 maakt melding van 8 hofsteden voor Kerrebroek.

(4) DP & B blz. 2 & 3

(5) Winkler Prins Encyclopedie van Vlaanderen 1974

(6) Eigen gegevens



Eerst vande carte gheteekent A sijnde de gronden liggende inden westen teghen de prochie van Lootenhulle suytwaert lanckx de reviere de caelene ofte poucke ende noortwaert lanckx het poucxsche straetjen.

V. ECONOMISCHE SCHETS

Tot voor een vijftigtal jaar was de overgrote meerderheid van de Poeselse bevolking tewerkgesteld in de landbouw.

Een eerste spoor van het bestaan van een plaatselijke nijverheid vinden we in 1594 wanneer een aanvraag werd ingediend tot het oprichten van een windmolen door een zekere Jacob van Renterghem (1). In de 17e eeuw was bij deze molen een stamphuis bijgebouwd (2). Verder vinden we in het PR in het begin van de 18e eeuw de eerste sporen van het ontstaan van een ambachtelijke nijverheid in de gemeente. Zo vinden we een schoenmaker (3) (Francis van Renterghem - 11), een wagenmaker (Pieter Lovaert - 29), een smid (Jan Verbiest - 32), en de molenaar (Jacobus de Clerck - 63). Opvallend is hier dat de smidse nog steeds op dezelfde plaats gevestigd is. Ook de huisweefnijverheid kende een zekere bloei (4). Zo zien we dat er in de 18e eeuw 48 weefgetouwen waren. Een eeuw later in 1845 liep dit getal zelfs op tot 90 om het jaar nadien, door het uitbreken van een lijnwaadkrisis, terug te vallen op 35. In het begin der 19e eeuw wordt ook melding gemaakt van een lijnwaadfabriek. Toch moeten we vaststellen dat tot het begin van deze eeuw de bevolking over het algemeen arm was (5). Tegenwoordig is de meerderheid van de actieve bevolking op pendelarbeid aangewezen. In 1961 was dit nog 37 % (6). De rest is voornamelijk tewerkgesteld in de landbouw en de tuinbouw. De ambachtelijke nijverheid is bijna totaal verdwenen.

De landelijke structuur

Evenals bij Nevele (7) stellen we vast dat ook in Poesele steeds een overwicht bestond van kleinere landbouwnederzettingen. De LB en de GB leveren ons hiervan een duidelijk bewijs. De bedrijven lagen verspreid

-
- (1) DP & B blz. 4
 - (2) LB 1670 bij nr. 34
 - (3) De nrs. na de naam laten een situering op kaart toe van de toen bestaande ambachtelijke nijverheden.
 - (4) DP & B blz. 4
 - (5) DP & B blz. 2 (voetnoot) en blz. 15 tot 17
 - (6) Winkler Prins Encyclopedie van Vlaanderen, 1974
 - (7) L. LAVENT, *Het kultuurlandschap te Nevele in de 17e eeuw*, in *Triemaandelijks Berichtenblad van de heemkundige kring Het Land van Nevele*, jg. X (1979), blz. 161-163.

over het hele grondgebied. In de 16e eeuw zien we wel een concentratie van 3 kleinere bedrijven in het midden van de Paepestraat. Eenzelfde concentratie van 4 bedrijven vinden we terug op Kerrebroek (270, 271, 272 en 276 op kaart) op het einde van de 17e eeuw.

De kaart van 1639 toont ons twee koutergebieden. Een eerste gebied strekt zich uit vanaf de kerk zuidwaarts en zo westwaarts strekkend tot aan de grens met Lotenhulle. De vermelding *kouter* voor dit gebied vinden we enkel terug in het LB van 1670 (nr. 122 = *lant in poessel cauter*). Het LB van 1587 vermeldt voor het zuidelijk deel van dit gebied de naam *grootakker* (zie. 164, 165). Een tweede gebied bevindt zich op de wijk Kerrebroek ten zuiden van de Nieuwe Kerkstraat ; de vermelding *kouter* dateert hier van 1587.

Om een beeld te geven van de grootte van de bedrijven en hun structuur vermelden we hier de twee onderstaande tabellen.

I. Grootte van de bedrijven in 1730

+	25 ha	1
25	– 20	2
20	– 15	1
15	– 10	4
10	– 5	0
5	– 3	12
3	– 1	19
min	1	13

Opmerking :

Dat één bedrijf groter is dan 25 ha is vooral toe te schrijven aan het feit dat na het overlijden van zijn vader Pieter van der Plaetsen (de jonghe) alle gronden van deze in gebruik nam. Zijn grondgebruik omvatte vóór 1730 ongeveer 20 ha, dat van zijn vader 11,30 ha. Via aanvullingen in de GB zien we dat later de vier grootste bedrijven zich bevinden in de categorie van 20 tot 25 ha.

II. De tien grootste bedrijven en hun situering (1730)

Ten einde een situering van het grondgebruik mogelijk te maken worden hierbij de nummers opgegeven van de percelen die deel uitmaakten van deze landbouwnederzettingen. Het onderzoek bij de plaatselijke bevolking bracht aan het licht dat verschillende van deze gronden nog steeds in gebruik zijn (of waren) van de aangestipte landbouwbedrijven. Het nummer naast de naam van de grond-

gebruiker duidt de plaats aan van de woning.

1. Pieter van der Plaetsen (195) (46, 122, 150, deel 151, 156, 158/61, 163/67, 172, 178, 185, 188/93, 196/200, 204/07, 210, 214/16, 222, 230/33, 239)	31,31 ha
2. Pieter Verdonck (56) (22, 28, 35/36, 56/60, 135, 149, 151/54, 168)	22,06 ha
3. Jan van Parijs (55) (19, 20, 23, 33, 36/39, 44, 45, 47, 50/55, 138, 142/46, 212, 226, 228)	21,30 ha
4. Gillis Duynslaeghere (66) (9, 10, 64, 65, 67/71, 73, 75, 77/80, 116, 123, 124, 139, 140)	19,09 ha
5. Pieter Dhont (253) (104, 106/11, 130/31, 237, 247, 252, 258, 260)	11,15 ha
6. Lieven van Doorne (fi. Lieven) (?) (273/74, 276/77, 286/87, 289, 291/92, 296/99)	10,66 ha
7. Joos Dhulst (97) (4, 87/88, 93/102, 105)	10,57 ha
8. Lieven van Doorne fi. Joos (254) (136/37, 224/25, 236, 238, 248/50, 254/57, 259, 268/69, 284)	10,17 ha
9. Pieter de Schrijver (262) (261, 263/65, 267, 308)	4,67 ha
10. Andries de Winter (295) (293/94, 304)	3,78 ha

Bij het opstellen van deze beide tabellen werd geen rekening gehouden met de gronden van de landbouwbedrijven die op een andere gemeente gelegen zijn, daar deze gegevens voor deze periode niet voorhanden zijn. Voor enkele nederzettingen op de wijk Kerrebroek is het bijna zeker dat een groot gedeelte van hun grond gelegen was op Nevele, voor de andere

landbouwbedrijven zal dit zeker gering geweest zijn. Het grondgebruik van niet-inwoners in deze periode was ongeveer 14 ha.

Tot vóór de 19e eeuw is het moeilijk ons een duidelijk beeld te vormen van hetgeen geteeld werd op de landbouwgronden. Toponiemen als *mispelare, ouden bogaard, pereboomstede, kriekerijtjen* kunnen erop wijzen dat vóór de 16e eeuw reeds belang werd gehecht aan de fruitteelt in onze regionen. In oude huurovereenkomsten (18e eeuw) wordt ook een clause ingelast die vermeldt aan wie de opbrengst van de boomgaarden ten goede komt.

De landbouwopneming van 1846 (1) verstrekt ons volgende gegevens. Toen telde men 24 paarden en veulens, 243 stuks hoornvee, 123 varkens en 50 geiten. De velden bestonden uit 45,64 ha tarwe, 5,72 ha masteluin (2), 64,93 ha rogge, 6,73 ha gerst, 14,44 ha haver, 5,39 ha boekweit, 1,49 ha koolzaad, 26,79 ha aardappelen, 20,91 ha klaver en 18,60 ha vlas. Het toponiem *het rotjen* wijst er tevens op dat in de 17e eeuw vlas geroot werd langs de Kleine Beek. Volgens de getuigenissen van de plaatselijke bevolking werd er tot rond 1930 vlas geroot in putten langs deze beek.

In het begin der jaren '70 (3) had de landbouwactiviteit betrekking op 51 bedrijven met een gemiddelde grootte van 4,6 ha. Het weiland besloeg 56,9 % van deze oppervlakte, graangewassen 25,5 %, voederbieten 8 %, aardappelen 4 %, tuinbouw (groenten, fruit, bloemen) 5 %.

Tussen 1970 en 1980 zien we dat het % voederbieten steeds vermindert voornamelijk door de opkomst van maïs als voederprodukt. Bij deze laatste gegevens valt het hoge percentage aan weiland op. Hier dient opgemerkt dat de aanduiding *land* in de LB terugslaat op „akkerland of niet-bestendig grasland” (4).

De bebossing omvatte steeds een bescheiden oppervlakte. Het land dat vóór 1600 *de Poeselbos* genoemd werd wijst wel op een vroegere bebossing langs de Poekebeek. In 1639 en 1730 kunnen we echter nog slechts spreken van $\pm 3,5$ ha bos (5), in 1846 ± 7 ha (6) in 1867 1,43 ha (6). Heden ten dage bedraagt de bebossing maximum anderhalve hektare.

(1) DP & B blz. 2 en 3

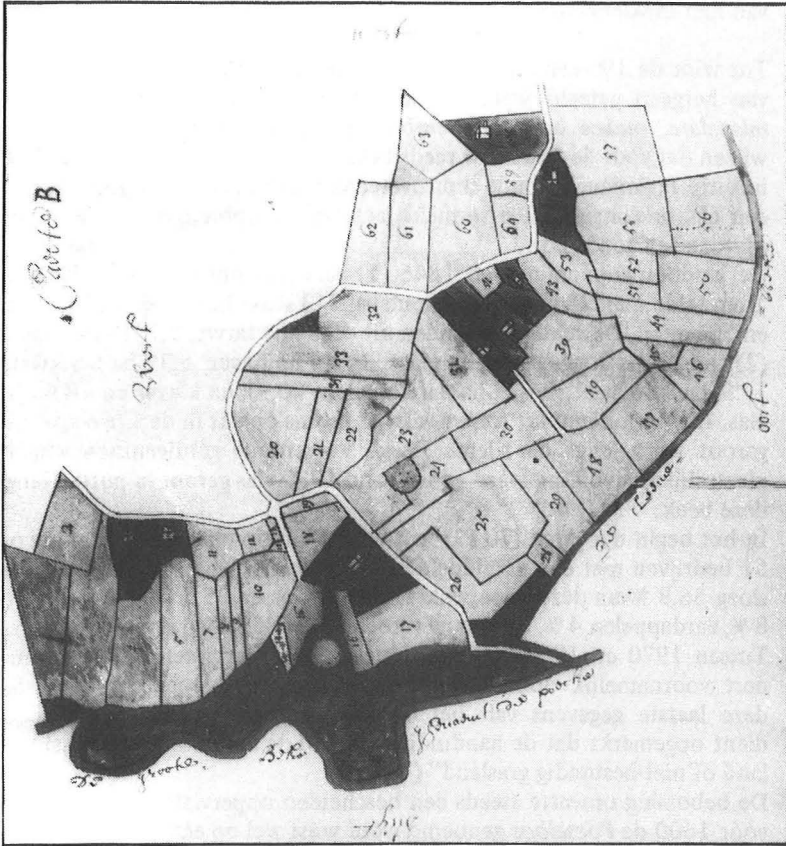
(2) Masteluin is tarwe en rogge samen gezaaid.

(3) Winkler Prins Encyclopedie van Vlaanderen, 1974

(4) *Land van Nevele*, 1979, afl. 3/4, blz. 124

(5) Gegevens uit LB en GB

(6) DP & B blz. 3



De carte ghetee kent B sijn de gronden liggende suyt ende oostwaerts vande kercke beginnende aenden poesselbosche ende alsoo streckende lancx de poucke tot poessel waele ende van daer lancx het cleen beecxen.

VI. DE NAAM VAN DE GEMEENTE

a) De teruggevonden schrijfwijzen

- 1121 – POKSELA
1156 – POCSELA 1186 – POLENSELE
1284 – POUSSIELE
? – POUCESELE (1)
1459 tot 1539 – POESELE
1560 – POESSELE
1568 – POUSELE 1571 – POESSELE
1587 – POUZELE, POESELE, POESSELE, POUSSELE
1598 tot 1625 – POESELE
1639 – POESSELE 1661 – POUSSELE
1669 tot 1754 – POESSELE en POESSEL
1755 tot 1820 – POESSELE
1867 – POESELE
1980 – POESELE :
Men spreekt uit – Poesle (omliggende gemeenten)
Poeseele (verder afgelegen gemeenten)

Vermeldenswaardig is ook de schrijfwijze POESSEELE op de rugzijde van D 1594. Wanneer deze naam erop vermeld werd is echter niet bekend.

b) De verklaring

- Bij De Potter & Broeckaert lezen we het volgende :
„Zal, volgens de meeste waarschijnlijkheid eene samentrekking van „poel” gracht, moeras en van „sele” zaal, verblijf of kasteel zijn, en naar de oorspronkelijke ligging, eene woonplaats bij het moeras beteekenen. Dr. Buddingh vertaalt het woord door „poelwater” ” (2).
- Dr. M. Gysseling verklaart de naam als volgt (3) :
„De oudste vermelding luidt „Poksela”, ontstaan uit het Germaans „Poka” (= de Poekebeek) + „sali” (= uit één ruimte bestaand huis).

(1) DP & B blz. 1 en 2 - de navolgende namen werden gevonden in de geraadpleegde achriefstukken.

(2) DP & B blz. 1 en 2.

(3) *Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)* door M. Gysseling, 1960.

- Mw. Dr. C. Tavernier schrijft in „De Gemeentenamen van het Land van Nevele” (1).
Bij Poesele is het grondwoord het Germ. „sali” waarbij het nog bestaande *zaal* uit „sala”.
- Het is de naam van een type van Oudgermaans boerenhuis, waar alles, mensenverblijf, stallen en schuur onder één dak was verenigd, en dus één grote „zaal” uitmaakte. Poesele anno 1156 Pocsela, was zulk een zaalhoeve, genoemd naar haar ligging aan de Poeke. In tegenstelling met Moortzele en andere -zele namen is de é in Poesele verdoft.
- De recentste verklaring die we vonden van Dr. M. Gysseling is de volgende : (2)
„Het woord „sali-”, blijktens het voorkomen in de Romania eveneens reeds in de 5e eeuw in gebruik, heeft twee uiteenlopende betekenissen waarvan de onderlinge samengang vooralsnog niet duidelijk is.
- 1. Het hoofdgebouw van een vorstelijk of adellijk domein, in hoofdzaak bestaande uit een ruime zaal, die, naargelang van de omstandigheden, als ontvangstzaal, feestzaal enz. kan gebruikt worden. bv. Zele (1149 kopie 2e kwart 13e E. Zele, dat een karolingische fiscus lijkt geweest te zijn enz.)
- 2. Afgelegen herdershut. bv. Bazel (± 1175 Barsela) : *bar*, bloot, Belsele (1139) : *belā-* „wit” enz. oostelijk – Poesele (1121 – Poksela) : aan de Poeke.

De naam Poesele zou alzo betekenen :
„AFGELEGEN HERDERSHUT AAN DE POEKE(BEEK)”.

-
- (1) C. Tavernier in *Berichtenblad van de Heemkundige Kring het Land van Nevele*, jg. I, afl. 4, blz. 6.
 - (2) *Naamkunde*, 10e jaargang, 1978 afl. 1-2 : *Inleiding tot de toponymie, vooral van Oost-Vlaanderen* door Dr. Maurits Gysseling, blz. 14 en 15.

VII. DE WATERLOPEN

1) De Poekebeek

- 1155 : Poca
1464 : (D 1601) de poucke
1560 : (D 1616) de poucke
1587 : (LB) de poucke
 de poecke beke
1618 : (D 1629) de poucke
1627 : (D 1631) de poucke
1639 : (LB) de caelene ofte poucke
 de groote beke gheenaemt de poecke
1661 : (D 1635) de poucke
1750 : (EA) de poucke ofte calene
 de reviere de poecke
1867 : (DP & B) de poekebeek eertijds de kalene genaamd
1980 : de poekebeek

Poeke wordt verklaard als een afleiding van de Indogermaanse stam *pek-*, *pók-* betekent „schoon, aangenaam” (1).

2) De Kleine Beek

- 1464 : (D 1601) ... es eene loep ende stroem van watere commende van scuervelt ter eenscuere toe ende also loepende neffens den cant van poesele te poesele den waele toe ... vorseide loep van watere daermen heet de CAENDELE ...
1539 : (D 1611) ... de beke dien ten heesschuere waert loopt
1560 : (D 1616) ... loop diemen heet de CALENE ... (2)
1568 : (D 1617) de CALENE
1587 : (LB) de CALENE
 het beecxken loopende naer de neerschuere
 het CLEEN BEECXKEN
 't BEECXKEN
 de CLEEN BEKE
1618 : (D 1629) loop dat men heet de CALENE

(1) Maurits Gysseling, *Inleiding tot de toponymie, vooral van Oost-Vlaanderen*, in *Naamkunde* jg. X (1978 1-2) blz. 4.

(2) In haar *Toponymie van Sint-Martens-Latem*, blz. 104 oppert L. De Lentdecker de mening dat *calene* ws. niet als plaatsnaam moet worden opgevat maar als soortnaam en min of meer synoniem was van „beek”.

- 1618 : (D 1629) loop dat men heet de CALENE
- 1627 : (D 1631) de CALENE
- 1639 : (LB) het CLEEN BEECXKEN
de CLEENE BEEKE
- 1661 : (D 1635) de CALNE
- 1670 : (LB) de CLEENE BEKE
- 1689 : (D 1648) de KLEYNE BEKE
- 1729 : (PR) de KLEIJNE BEKE
- 1867 : (DP & B) de SCHUURVELDBEEK
- 1980 : de KLEINE BEEK, ook soms nog de NEERSCHUUR-
BEEK genoemd.

3) **Het Waterla(a)t**

- 1460 : (D 1595) ... metter westsijden an WAETERLAET ...
- 1478 : (D 1603) ... metter westsijden an de WATERLAET...
- 1587 : (LB) ... oost het WATERLAT ... (perceel 171 op kaart)
... west an de WATERLAT ... (perceel 155 op
kaart).
- 1609 : (LB) ... noort oost het WATERLAT ... (perceel 188
op kaart)
- 1980 : Niet meer bekend. De vermoedelijke ligging van deze
waterloop of dit waterloppennet kon niet juist worden
achterhaald.
Uit de getuigenissen van sommige personen bleek echter
nog een brede waterloop bekend te zijn.
De ligging werd als volgt beschreven : Tussen de perce-
len 184 en 185 en de percelen 197 en 199, onder de
straat door naar het perceel 205 waar een vijver lag die
op zijn beurt in verbinding stond met de Poekebeek.

VIII. ENKELE OUDE PLAATSNAMEN

1) **Poesel Walle**

- 1464 : (D 1601) poesele den wale
- 1560 : (D 1616) poessele den wale
- 1587 : (LB) te poussele wale
- 1639 : (LB) poesselwaele
- 1661 : (D 1635) poussele den wale
- 1670 : (LB) poessel waele (bij 261)
- 1672 : (D 1640) poeselewaele
- 1729 : (PR) poessel wael
- 1980 : Poesel Walle = het gebied waar de Kleine Beek in de Poekebeek uitmondt en waar de brug ligt over de Poekebeek.

2) **Het Dorp**

- 1670 : (LB) plaetse van poessele (bij nr. 118)
op de plaetse te poessel (bij nr. 119)
- 1980 : de plaetse (ploitse) of het dorp
De naam plaats(e) raakt echter meer en meer in onbruik.

3) **'t Kruiske**

- 1587 : (LB) ... west ende noort de straete genaempt poussele cruyswege ...
- 1670 : (LB) een ptije lants bij het cruysken (bij nr. 74)
- 1980 : 't Kruiske = het kruispunt gevormd door de Bredeweg en de Beentjesstraat (zie ook nrs. 28 en 62).

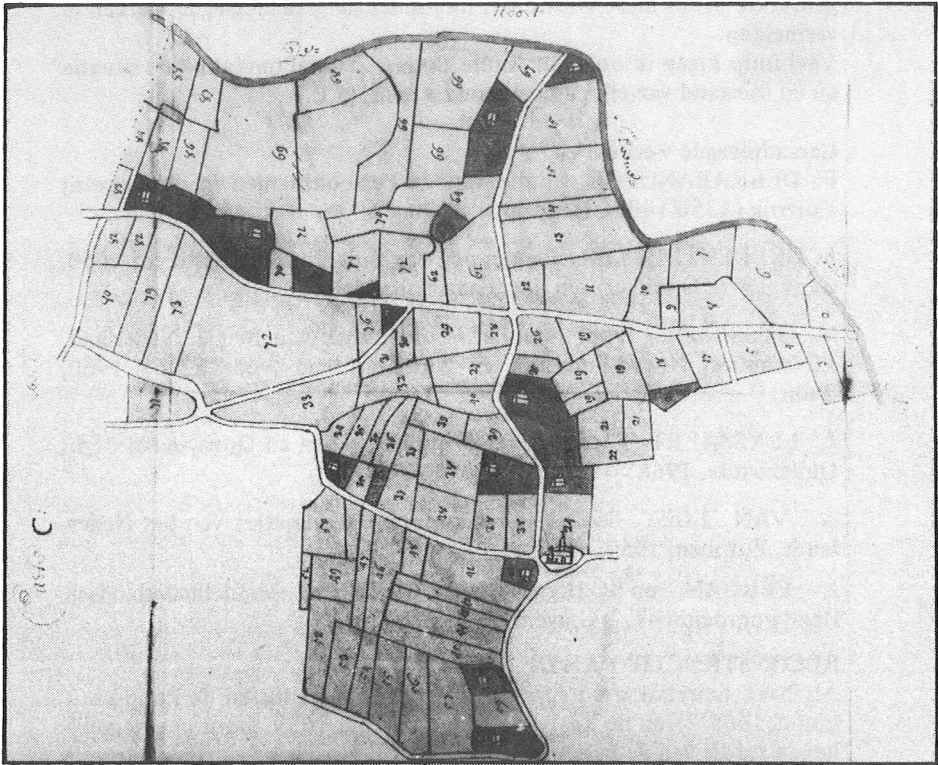
4) **Beentjesbrug**

- 1670 : (LB) an de beentjensbrugge (bij nr. 67)
- 1724 : (GB) lant aen de beentjesbrugge (nr. 67)
- 1980 : Niet meer bekend. Is het brugje over de Kleine Beek dat de grens vormt tussen Poesele en Nevele Veldeken.

5) **De Neerschure**

- 1464 : (D 1601) eenscuere
- 1560 : (D 1616) ande straete ter neeschueren
- 1618 : (D 1629) ande straete geheeten de neeschuere
- 1627 : (D 1631) ande straete gegheeten de neeschuere
- 1661 : (D 1635) ande straete gheheeten ter neerschuere
- 1672 : (D 1640) ande strate gheheeten neeschuere

1980 : Niet meer bekend. Is de plaats die de scheiding vormt van Poesele met Nevele tussen Bredeweg en Graaf van Hoornstraat aan de brug over de Kleine Beek.



De carte C sijn de gronden liggende noort vande kercke beginnende aen de neerschuere op beede syden van den herwegh ende alsoo streckende lancx het cleen beecxken westwaerts tot teghen de prochie van Lootenhulle ende oock de gonne liggende west voor de kercke.

IX. GLOSSARIUM MET SITUERING EN VERKLARING VAN DE TOPONIEMEN

De verklaring van de toponiemen heb ik zo bondig mogelijk gehouden vooral om de leesbaarheid te verhogen. Daarom verwijs ik niet naar de gebruikte bron, maar volsta met hieronder de geraadpleegde werken te vermelden.

Veel hulp kreeg ik ook van André Bollaert vooral omdat hij de situatie en de toestand van elk perceel grondig kent. (J.L.)

Geraadpleegde werken.

F. DEBRABANDERE, Studie van de Persoonsnamen in de Kasselrij Kortrijk (1350-1400), Handzame, 1970.

L. DE LENTDECKER, Toponymie van Sint-Martens-Latem tot 1650, Gent, 1974. Onuitgegeven licentiaatsverhandeling.

M. GYSSELING, Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226), 1960, 2 dln.

J. LUYSSAERT, Toponymie van Bossuit, Moen en Outrijve tot 1650, Oudenaarde, 1968.

A. VAN LOEY, Schönfeld's historische grammatica van het Nederlands, Zutphen, 1959.

J. VERDAM en C.H. EBBINGE WUBBEN, Middelnederlandsch Handwoordenboek, 's Gravenhage, 1932.

RECONSTRUCTIE VAN DE KAART VAN 1670.

Als basis hiervoor werd een vergelijking gemaakt tussen de Popp-kaart (anno 1865 ?) en de kaarten van het LB van 1639. Door een vergelijkende studie van de beschrijvingen in de LB werd eerst een reconstructie gemaakt van de gegevens van 1587 naar 1639 toe en daarna van de gegevens van 1670 naar 1639. Daarna werden de grenslijnen op de kaarten van 1639 aangepast aan deze op de Popp-kaart ; waar nodig werden grenscorrecties uitgevoerd.

Met uitzondering van enkele percelen (nr. 287-294) op de wijk Kerrebroek (in het midden) waar de grenscorrecties moeilijk te reconstrueren zijn (bijna allemaal van dezelfde eigenaar) kan de kaart als een volledige weergave van de verdwenen kaart van 1670 beschouwd worden. Door het kaartje in de GB, dat de onmiddellijke reconstructie van dit gebied hielp oplossen, kunnen we aannemen dat deze kaart van 1670 tot eind 18e eeuw in gebruik was.

5

- 1639 : (LB) B 63 - een stuck lants ...
 1670 : (LB) 5 - 377 r. - een stucxken lants ghēmt het NOCTEKEN ...
 1724 : (GB) 5 - het NOCTEKEN 377 roen
 1975 : (TK) den bek
 1980 : (Popp 221) zie ook nr. 14

Ws is *nocteken* hetzelfde als *naakt*. In de toponymie bet. dit „bloot, zonder vruchten”. Zie ook *naectebulck* (nr. 8) en *naecken* (nr. 14) in de omgeving.

8

- 1587 : (LB) ... een stick lants groot een gemet ofte daerontrent ghe-naempt de NAECTEBULCK, liggend in twee partijen ... (2X)
 1639 : (LB) C 18 - een stuck lants
 1670 : (LB) 8 - 604 r. - een styck lant ghe. den NAECTEN BULCK
 1724 : (GB) 8 - den NACKTEN BULCK 604 roen
 1975 : (TK) Popp 188 : buiten stuk
 1980 : (Popp 188/91)

In de toponymie bet. *naakt* „onbegroeid, zonder vruchten”. Zie ook *nocteken* (nr. 5) en *naecken* (nr. 14).

Dank zij het PR zien we dat op deze bulk in 1734 een woning werd gebouwd (Popp 189/91) door een zekere *Joannes Bafort*. Pastoor Leyten vermeldt „*VI nova domus J. Bafort 1734 habitat*”, daarbij pent hij de veelbetekenende woorden neer „*Den moeijal*”. De gedachte dat deze woorden betrekking zouden hebben op de nieuwe woonstede worden ontkracht bij hetgeen we lezen op blz. 25 en 26 bij DP & B. Hieruit blijkt dat de voornoemde Bafort in 1740 recht over de pastorij (op zijn grond) een kapel liet oprichten toegewijd aan O.L. Vrouw-ter-Nood die een grote toeloop kende. Pas op 12 maart 1757 gaat J. Bafort ermee akkoord dat alle inkomsten van offeranden en dergelijke samen met de inboedel van de kapel aan de kerk zullen toebehoren mits deze er in toestemt de voorgevel van de kapel te onderhouden en de nodige reparaties en restauraties te doen. Hierbij overhandigt hij dan de sleutel van de kapel aan de nieuwe pastoor Pieter Feyrick. Voor pastoor Leyten zal Joannes Bafort wel een moeial geweest zijn.

10

- 1587 : (LB) een stick lants genaempt den DRYBECK groot een gemet ende XXX roeden.
1639 : (LB) C 19 - een behuijsde hofstede met drij stucken lant lighende al deen aen dandere ...
1670 : (LB) 10 - 304 r. - een DRIJBECK ...
1724 : (GB) 10 - vande selven eenen DRIJBECK 304 roen (van Camere)
9 - drij partijkens tsamen groot 868 roen
1975 : (TK) Popp 175 = over stuk 186 = binnen stuk (nr. 9 op kaart)
1980 : (Popp 180 bis/185 = drijbeck)
(Popp 175 en 186 bis = drij partijkens)

Een *bek* is een perceel met een puntige vorm. Dit perceel heeft inderdaad de vorm van een driehoek. Zie ook nr. 46.

14

- 1587 : (LB) op twee ghemeten lants genaempt den TARWEN BULCK met een partijken gheenaempt het NAECKEN
1639 : (LB) C 21 - twee partijen van lande
1670 : (LB) 14 - 622 r. - twee partijkens lant
1724 : (GB) 14 - lant 622 roen
1980 : (Popp 222)

Zie *nocteken*, nr. 8.

15

- 1587 : (LB) op een stuck lants genaempt de VYVERE groot twee ghemeten (= B 61)
op twee stickkens lant deen genaempt den VYVER-BULCK (= B 62) ende dander de NOKER STEDE, (= C 22) groot tesamen een bunder
1639 : (LB) B 61 - een stuck lant
B 62 - een stuck lant
C 22 - een stuck lant genaemt de NOCKERSTEDE

- 1670 : (LB) 15 - 1466 r. - hofstede en twee stycken lant
 1724 : (GB) 15 - hofst. ende lant 1466 roen
 1980 : (Popp 223a, 224, 227, 229)

Noker is een fn.

18

- 1639 : (LB) C 38 - De priesterayghe van poessele uit vier partijen van lande daer mede gaende liggende al deen aen dandere ...
 1724 : (GB) De Priesteraige
 18 - hofstede ende lant groot 2140 roen
 1730 : (GB) 18 - de priesteraigie hofstede ende lant deel 2b340r.
 1761 : (GB 1730 aanv.)
 18 - deel PRIESTERAEGE LANDT 300 roen
 1980 : (Popp 141/158)
 Popp 141/43 : de PASTORIJE
 de PRIESTERAAGE (priesteroize)
 de PRIESTERAGIE (priesteroizie)
 Van deze grond wordt verteld dat hij oorspronkelijk aan de pastorij toebehoorde. Bij de verbeurdverklaring van de kerkelijke eigendommen tijdens het Frans bewind werd deze dan doorverkocht aan partikulieren.
 Deze gegevens blijken historisch juist te zijn.

De *priesteraege* is hetzelfde als de „pastorij” en wijst op de eigenaar van dat perceel.

21

- 1587 : (LB) een stuck lants groot II^c roeden ghe-naempt het WALDERICXKEN
 1639 : (LB) C34 - een stuccken lant ghe-naemt het WALDERICXKEN
 1670 : (LB) 21 - 966 r. - (NW-deel) ... liggend in vijf percelen ...
 1724 : (GB) 21 - hofst. en lant 966 roen (NW-deel)
 1980 : (Popp 125)

Walderik is een Germ. vn.

22

- 1587 : (LB) ... groot X^CLII roeden genaempt den DRIJBECK
1639 : (LB) C 72 - een stuck lant ghenaempt den DRIJBECK
1670 : (LB) 22 - 1123 r. - een styck lants wesende eenen drybeck
1724 : (GB) 22 - den BECK 1123 roen
1980 : (Popp 60, 61) den BEK

Dit perceel is een driehoek in de vorm van een bek. Zie ook nr 47.

23

- 1587 : (LB) ... twee ghemeten ende XXXII roeden lant ghenaempt
het CAERKELKEN ...
1639 : (LB) C 32 - een stuck landt ...
1670 : (LB) 23 - 623 r. - een styck lants ...
1724 : (GB) 23 - d'heeft meulestuck 311,5 roen (Jan Verbiest)
23 - d'heeft meulestuck 311,5 roen (Jan van Parijs)
1980 : (Popp 116, 117a, 117b)

Onduidelijk toponiem.

24

- 1587 : (LB) een stuck lant ommegracht groot IIII^C roeden ofte het.
1639 : (LB) C 40 - Dheer Pieter Van Alstijn een stuck landt paelen-
de suijt Bertholomeus de Vos noort Noel Hespeel ende oost
de straete.
1670 : (LB) 24 - 367 r. - Dhoors Pieter van Alstein ...
1724 : (GB) 24 - ALSTEIN LANT groot 367 roen
1980 : (Popp 119/21)

In het „Gaerboek” van 1724 vinden we in verband met de naam „van Alstein” nog volgende benamingen van percelen :

Popp			
78 —	lant van Alstijn	118 roen	195
79 —	id.	442 roen	196-noord
80 —	id.	496 roen	196-zuid

125 —	lant van Alstein	529 roen	355, 357, 357 bis, 358 bis
126 —	hofstede van Alstein	190 roen	353
123 —	lant van Alstein	304 roen	358-noord
124 —	id.	483 roen	358-zuid
139 —	lant van Alstijn	289 roen	369-west
140 —	id.	578 roen	369-oost

In 1724 wordt het perceel *alstein land* genoemd naar de vroegere eigenaar *Pieter van Alstijn* (1639). Ws. is hij een lid van de rijnlandse familie Alstein, waarvan Pierre (in 1733 geboren te Gent) een bekend slavenkapitein was in Franse dienst. (Zie ook blz. 132)

28

- 1587 : (LB) Den selven (Joos van maldeghem) van een stuck lants groot een gemet genaempt de KEYSERS STEDE, noort sheeren strate, zuyt lieven vande putte, west meester Willem vander camere, oost de strate, loopende naer pouzele kercke, staet inden ouden bouck van pousselle fl^o 19
- 1639 : (LB) C 28 - een stuck landt ghenaemt de KEIJSERS STEDE
- 1670 : (LB) 28- 268 r. - een styck lants ghenaempt den CRUYSWEGH ofte KEYSERS STEDE, oost ende noort de straete
- 1724 : (GB) 28 - den CRUIJSWEGH 268 roen
- 1768 : (GB) 28 - den CRUIJSWEGH 268 roen
- 1980 : (Popp 104, 105, 106)

Nu staat op die plaats een café 't *Nieuw Kruiske*.

29

- 1587 : (LB) Den selven over de selve (Meester Willem vander Camere) op een stuck lants genaempt de KEYSERS STEDE, groot ontrent twee gemeten, noort de strate, oost Joos van maldegem, en heeft gestaen inden ouden bouck van pouzele fl^o 30.
- 1639 : (LB) C 29 - een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 29 - 669 r. - een stuck lants ghenaemt de GHEYNSBULCK, oost de keyserstede ...
bij nr. 30 : een stucxken lants, oost Vercaemere met den

GEYNSBULCK ...

- 1724 : (GB) 29 - Hofst. ende lant 669 roen
1729 : (PR 1) bl. 89 en 112 nr. 46 - Pieter Lovaert : den wagenmaker.
1980 : (Popp 103, 107)

Genoemd naar een vroegere eigenaar of gebruiker *Keyser*.

Gheynsbulck genoemd naar een zekere *Geyn*.

Geyn is hetzelfde als *Geen*, een verkorte vorm van *Geraerd* (vgl. fn. *Geens*).

31

- 1587 : (LB) ... op een stick lant groot II^c roeden daer de meulene
plach op te staene, noort het straetken loopende naar Loo ...
1639 : (LB) C 31 - een stucxken lant ghe-naemt de MEULENWAL, ...
1670 : (LB) 31 - 212 r. - een stucxken landts bij het oude MEULE-
WALLEKEN ...
1724 : (GB) 31 - lant en meulewal 212 roen
1980 : (Popp 114)

Hetzelfde als *molendam*, nr. 34.

34

- 1639 : (DP & B) blz. 4 - Ten jare 1574, zoo wij in eene akte van dit
jaar zien, werd door zekeren Jacob van Renterghem, te Poe-
sele, aan de Rekenkamer van Rijsel de vraag ingediend om
eenen windmolen te mogen oprichten, hetgeen hem werd
toegestaan. Deze molen welke tijdens de godsdienstberoerten
zal vernield geworden zijn (zie ook nr. 31), werd in 1639 op
„T KLEIN KOUTERKEN VAN 'TGOED TEN BRIELE”
door zekeren Christiaan Braat heropgericht.
1670 : (LB) 34 - 182 r. - Dhoors Lowys van Hoverwaele, gebruyckt
bij Pieter Braet ... den MEULENDAM daer de meulen staet
met een pertijken lants ... tot daer in begrepen seven roen
daer het stamphuys staet.
1724 : (GB) 34 - MEULEWAL 182 roen
1730 : (GB) 34 - den MEULEWAL ende lant 182 roen
1753 : (GB)

- 1774 : 34 - den MEULEWAL ende lant 182 roen
 1980 : (Popp 62) De resten van de hoogte waar de molen op gestaan heeft wordt nu nog de Meulenbergh (Meuleberg) genoemd.

Meulendam is hetzelfde als *molenwal* „(kunstmatige) hoogte waarop een windmolen staat”.

35

- 1539 : (D 1611) ... item noch de CAUTERE voort hof ...
 1597 : (D 1623) ... oost mijnen CAUTERE commend uut d's leene groot twee bunderen VII^c roeden ...
 1616 : (D 1628) ... oost den CAUTERE commende uut de vors. leene ten briele ...
 1639 : (LB) C 72 - De selve (Adriaen Braet) een CAUTERKEN paelende suijt ende noort de straete oost dhoors Cornelis van Parijs ende west Joos van Doorne.
 (PB & B) ... het kouterken van het goed ten briele ...
 (zie nr. 34)
 1667 : (D 1636) ... oost de CAUTERE ...
 1670 : (LB) 35 - 2889 r. - een partije lants ...
 1724 : (GB) 35 - t'CAUTERKEN groot 2889 roen
 1980 : (Popp 33,58,62)

Popp 33 : Voor op dit perceel een huis gebouwd werd, noemden de bewoners van het „goed ten briele” dit stuk land de KLEINE KOUTER (gescheiden van de rest van de kouter door een weg van ongeveer een roede breed.)

Popp 58 : Werd de KOUTER genoemd. Met uitzondering voor het gedeelte dat het dichtst bij de molen lag (thans bebouwd) dit noemde men de MOLEN-KOUTER.

Popp 62 : zie nr. 34.

Kouter is doorgaans de oudst ontgonnen grond in een gemeente en vandaar ook de beste en vruchtbaarste grond.

Zie ook Prof. Dr. Tavernier, *Het Landschap in het land van Nevele*, in *Driemaandelijks Berichtenblad van de heemkundige kring Het Land van Nevele*, jg. V, blz. 47 e.v.

36

- 1597 : 15 mei - Gheeraert Speeckaert (D 1623)
 ... groot een bundere ghesproten uutē leene ghenāemt het hof ten briele, zuyt sheeren straete, west Cornelis van Parijs, oost mynen cautere commend uut d's leene ...
- 1616 : 20 november - Joos van Doorne (D 1628)
 ... leen mij toecomēnd by t sterfhuus van mijn vadere ... groot een bunder gesproten uutē leene ghenāempt thof ten briele zuut sheeren strate, west Cornelis van Parijs, oost den cautere commende uut de vors. leene ten briele ...
- 1639 : (LB) C 73 - Joos van Doorne een bunder leen int voorn. cauterken (= C 72)
- 1670 : (LB) 36 - 900 r. - ... een partije leen ...
 bij nr. 37 staat : ... een stuck lant oost T LEEN LIEVEN
 VAN DOORNE, suyt de brestraete ...
- 1724 : (GB) 36 - T'LEEN JOOS VAN DOORNE 800 roen
 36 - deel van lant 100 roen
- 1980 : (Popp 31 bis)

Via aanvullingen in het LB van 1587 zien we dat in 1609 de eerste *van Doorne* zich in Poesele komt vestigen, namelijk Joos van Doorne. Hij is ook de eerste bezitter van het hierboven beschreven leen. Dat in het LB van 1670 staat het „*leen Lieven van Doorne*” betekent dat dit leen dan toebehoorde aan deze Lieven van Doorne daarom werd het dan naar hem genoemd. In 1724 wordt opnieuw naam *Joos* vermeld alhoewel deze niet meer voorkomt in de landboeken, hier gaat de naamgeving dus vermoedelijk terug naar de oorspronkelijke bezitter.

38

- 1587 : (LB) een half bunder lants gheheeten den TARUWEN BULCK ...
- 1639 : (LB) C 82 - een partije landt paelende oost Maijken van Parijs
- 1670 : (LB) 38 - 1123 r. - (noord-oostelijk deel) drij ptijen deen an dander
- 1724 : (GB) 38 - (NO-deel) drij stucxkens lant ts. 1123 roen
- 1980 : (Popp 31 NO-deel)
 Popp 31 zuidelijk deel : dit gedeelte noemen de gebruikers nu de KORTE KOUTER. Het oostelijk deel wordt de LANGE KOUTER genoemd. Het gehele perceel wordt ook de (onze) KOUTER genoemd.

Bulk is een „omheind stuk land”. In onze streek zijn bulken volgens Prof. Dr. R. Tavernier (*Driemaandelijks Berichtenblad van de heemkundige kring „Het Land van Nevele”*, jg. V, afl. 2, blz. 56) natte gronden. Om ze te ontwateren werden grachten gedolven op regelmatige afstand van elkaar. Zo ontstonden afgescheiden percelen. Langs de grachten werden bomen geplant of struikgewas, de zgn. *kanten*. Bet. „omheind perceel begroeid met tarwe”.

40

- 1639 : (LB) C 77 - een stuck lant ...
- 1670 : (LB) 40- 506 r. - een DRYBECK suyt de straete, west de hofstede, noort de Breestraete ...
- 1724 : (GB) 40- den DRYBECK groot 506 roen
- 1980 : (Popp 23 oostelijk deel)

Dit perceel is bekvormig, zie nr. 22.

42 - 43

- 1587 : (LB) twee ghemeten lant genaempt de PEERBOOMSTEDE ...
- 1639 : (LB) A 82 - stuck lant gheenaemt de PEREBOOMSTEDE ...
- 1670 : (LB) 42 - 311 r. - een ptijken lants ...
43 - 300 r. - een ptijken lants ...
- 1724 : (GB) 42- lant 311 roen
43 - lant 300 roen
- 1980 : (Popp 8, 11, 12, 18a, 20a, 22)

Het eerste bestanddeel *pereboom* is de bekende fruitboom. Het bestanddeel *stede* kan betekenen „grond waarop een hof met zijn bijgebouwen staat” maar ook „hoeveelheid grond zonder hoeve”. Dit toponiem kan wijzen op fruitteelt in Poesele in de 16e eeuw, zie ook *crieckerij*, nr. 102.

46

- 1587 : (LB) Den selven (Christiaen Symoens) van een stuck lants genaempt den DRYBECQ groot V^c roeden, ende daeranne

- gelant zuyt west ende noort de strate, ...
- 1639 : (LB) A 79 - een stuck lant paelende suijt, west ende noort de straete ...
- 1670 : (LB) 46 - 875 r. - een styck lant ghenaeamt den CORTEN KNECHT, suyt, west ende noort de straete ...
- 1724 : (GB) 46 - den CORTEN KNECHT 875 roen
- 1730 : (GB) 46 - den CORTEN CNECHT 875 roen
- 1750 : (GB 1730 - aanv.)
46 - den CORTEN CNECHT 875 roen
- 1980 : (Popp 1/5) dat werd daar vroeger de KORTE KNECHT genoemd.

Een *bek* is een perceel met een puntige vorm. Het is hier een bekvormig perceel. Mnl. *cnecht* bet. o.m. „lijfeigene, slaaf” en in het meervoud „dienaar van het gerecht”.

Misschien was zo'n *cnecht* ooit eens eigenaar of gebruiker van dit perceel.

47

- 1587 : (LB) .. een stuck lants ghenaeamt de CORTE KNECHT ...
- 1639 : (LB) A 78 - een stuck landt ghenaeamt den CORTEN KNECHT ...
- 1670 : (LB) 47 - 560 r. - ... ghenaeamt den CORTEN KNECHT, oost ende suyt de straete, west ende noort de prochie van 100.
- 1724 : (GB) 47 - den CORTEN KNECHT 560 roen
- 1730 : (GB) 47 - den CORTEN CNECHT 560 roen
- 1980 : Thans grondgebied Lotenhulle.

Zie vorig nr.

49 - 50

- 1587 : (LB) ... twee ghemeten en half lant gheleghen aldaerment heet BACHTEN BRIELE, commende met eender dreve een roede breet tot op de straete ...
- 1639 : (LB) C 84 - een half ghemet in eene meerdere partije daer van t surluys is liggende op de voorn. prochie van Lootenhulle

- C 88 - twee ghemeten lant in eene meerdere partije daer van t surpluys is prochie van Lootenhulle
- 1670 : (LB) 49 - 241 r. - Kinderen van Laerebeke gebruyckt bij Gillis Volkaert ghe-naemt T CONFISCATIE GOET oock ten deele ghelegen op de prochie van Loo, west de prochie van Loo
50 - 593 r. - ... een styck lant ghe-naempt 'T GROOT BEECKSTUCK, west de prochie van loo, noort de beke
- 1724 : (GB) 49 - noch lant 241 roen
50 - T' GROOT BEECKSTUCK 593 roen
- 1980 : (Popp 40) 'T GROOT BEECKSTUK

Bachten Briele, zie nr. 56.

Confiscatie goed, zie nr. 245- 246, 249.

51

- 1587 : (LB) Item noch een stick lant ghe-naempt den PEERDEN BULCK groot v^c roeden ofte daerontrent, oost het cleen beecxken ende het leen van Willem van Hauweghem tgone dat nu erfve ghemaect es, ligghende vorts allomme int goet vande voorn. Cornelis van Parijs.
- 1639 : (LB) C 87 - een stuck lants
- 1670 : (LB) 51 - 491 r. - een styck lant ghe-naempt den CLEYNEN BEECKEBULCK
- 1724 : (GB) 51 - CLEIJNEN BEECKBULCK 491 roen
- 1730 : (GB) 51 - CLEENEN BEECKBULCK 491 roen
- 1980 : (Popp 41 en 41 bis) 'T KLEIN BEECKSTUK

Peerden bulck : „omheinde paardeweide”, zie ook *schaapdries*, nr. 147-150.

52

- 1587 : (LB) Item den selven heeft noch III^cL roeden lants geheeten den STEECKELAEGHE ghelegghen bachten den huuse van voorn. Cornelis van Parijs.
- 1639 : (LB) C 86 - een stuck lant
- 1670 : (LB) 52 - 465 r. - een bulk lants achter de schuere
- 1724 : (GB) 52 - noch lant 465,5 roen

1980 : (Popp 42) Het stuk grond gelegen ten westen van het omschreven perceel was vroeger gekend als den TEKELARE (Tekeloire).

Mnl. *stekel* „doorn”, *stekelhaag* ; „doornhaag”.

Tekelare is door volksetymologie ontstaan.

56

- 1459 : 02 januari - Catelyne van Cameren (D 1594)
... leen inde prochie van poesele en heedt THOF TEN BRIELE groot zijnde tien bundere L roen lettelt min of meer ...
- 1539 : 25 juli - Lieven de Vechtere (D 1611)
... met voors. leen ghelegghen es binnen de prochie van poesele ende es eene behuude hofstede ghenamt THOF TEN BRIELE groot metten lande datter toebehoort thien bunderen ende vyftich roeden ende es ghelegen also hier naer volcht dat de hofstede metten bulcken noort oost comend op de beke dien ten heesschuere waert loopt ende metten oostsyde comen. anden neghenbroots ackere comende recht vanden neghen broots ackere tot inden briel bosch ende dien bosch esser ooc gheheel inne begrepen item noch een stucxken lants ghelegghen inden briel ackere op de zuutsyde vanden bosch totten weghe die voor Gheerolf sRuuters loopt naer nevele item noch de cautere voort hof vanden voorseiden goede commende metter suutsyde anden poucschen wech met eenen perceele inden scaepdriesch opde syde ter cauterwaerts ooc totten poucschen wech die daer over loopt ende de voorseiden cautere comt metter noort west syde an Gheerolf Ruuters, gront ter causen van sijne wijve ende dit voorseide leen es groot altesamen X bunderen ende vyftich roeden ...
- 1568 : 06 augustus - Willem van Hauweghem (D1617)
... myn voors. leen ghelegghen inde prochie van pousele ghegheten THOF TEN BRIELE, groot synde thien bunderen ende vyftich roeden ... streckende metter noorsyde opde calene ...
- 1587 : (LB) ... oost het cleen beecxken ende het leen van Willem van Hauweghem tgone dat nu erfve ghemaect es ...
(bij beschrijving aanpalend perceel : zie Popp 41)
- 1597 : (D 1623) ... gesproten uutten leene ghenamt het HOF TEN BRIELE ...

- 1616 : (D 1628) ... uutten leen ghenaeamt THOF TEN BRIELE ...
 1625 : (D 1630) ... een stick lants ghelegen bachten TGOET TEN
 BRIELE ...
 1639 : (LB) C 70 - Den selven (Adriaen Braet) een behuysde hof-
 stede met een stucxken landt daer anne liggende paelende
 suijt de straete west de hoors van Cornelis van Parijs noort
 ende sijn selfs ende consorten.
 1667 : (D 1639) ... huuten leene THOF TEN BRIELE ...
 1670 : (LB) 56- 690 r. - ... een hofstee met een bulcxken lants
 oostwaerts ghenaeamt TGOED TEN BRIELLE ...
 1724 : (GB) 56- hofst. en lant 690 roen
 1729 : (PR 1) blz. 111 verso 41 - HET GOET TEN BRIEL
 1980 : (Popp 52, 54/56, 64-west) 'T HOF TEN BRIELE
 'T GOED TEN BRIELE

Briel is hetzelfde als *broel* en *bet*. gewoonlijk „laaggelegen, moerassige weide”.
 De huidige hoeve is laaggelegen.

57

- 1539 : (D 1611) ... ende metten oostsyde commend anden
 NEGHENBROOTS ACKERE ...
 1587 : (LB) ... van een stick lants genaemt den NEGEN BROOTS
 ACKERE, groot XI^cXII roeden (= oostelijk deel)
 1639 : (LB) C 69 - een partije lant gent. den NEGHENBROOTS
 ACKERE
 1670 : (LB) 57- 2.962 r. - een partije lants ghenaeamt den NEGEN
 BROOTS ACKERE, ...
 1724 : (GB) 57- NEGENBROOTS ACKERE 2962 roen
 1980 : (Popp 47 oost en 48) vergeleken met de toestand in 1587
 (Popp 43, 45, 47, 48/50) toestand 1639 tot eind 18e eeuw
 Popp 45 : hier lag tot voor enkele jaren een rootput en een
 brug over de beek
 Popp 47 : (oost) het ZEVENBROOD - volgens de grondge-
 bruikers werd dit stuk land vroeger verkocht voor
 zeven rogge broden. Dit werd hen door hun ouders
 verteld.
 47 : (links) + nr. 45 - 'T BEEKSTUK
 Popp 48 : den AIHOEK (OIHOEK)
 Popp 49 : daar zegden we altijd tegen BACHTENDE SCHURE
 Popp 50 : hier lag vroeger de KATTEPUT (nu verdwenen)

Popp 43 : de MOTTE (= vroegere waterput)

Het is niet uitgesloten dat de overlevering een kern van waarheid inhoudt en dat dit perceel voor negen broden werd verkocht. Het kan ook een perceel zijn dat belast was met negen broden.

58

- 1625 : (D 1630) ... noch een stick ghelegen bachten tgoet ten briele zuytwest Adriaen Braet oost tgoet Geeraert Speeckaert ende noort gelandt Joos Loontkens noort een stick genaempt den kerckenstock gebruyckt bij Joos Loontkens.
- 1639 : (LB) C 68 - Adriaen Braet een stuck lant leen sijnde paelende oost de kinderen van Geeraert Speeckaert
- 1669 : (D 1638) ... deel van vier bunderen destijts een achterleen van tleen ten briele ...
- 1670 : (LB) 58 - 562 r. - een partije lants gheenaemt RIJCKAERTS LEEN ...
- 1689 : (D 1648) idem als D 1638
- 1724 : (GB) 58 - RIJCKAERTS LEEN 562 roen
- 1980 : (Popp 46) den ACHTERBOS

Mnl. *stoc* bet. o.m. „offerblok”.

Ws. was de opbrengst van dit perceel ten voordele van de kerk. Dit perceel lag echter op het grondgebied Nevele.

Rijckaerts leen, zie nr. 142 - 146.

59

- 1539 : (D 1611) ... comende recht vanden neghen broots acker tot inden BRIEL BOSCH ...
- 1639 : (LB) C 71 - (drij partijen van lande) ende een bosselken ...
- 1670 : (LB) 59 - 687 r. - (een bulcxken lant) ende eenen bosch ...
- 1724 : (GB) 59 - lant en bosch 687 roen
- 1980 : (Popp 64) HOGE WEIDE (Hoge Wee) Popp 65 = Lage weide

Hoewel nergens hiervan melding is gemaakt bestond het bosje vermoedelijk vooral uit populieren. Zie nr. 61. Zie *Hof ten Briele*, nr. 56.

61

- 1587 : (LB) Item noch een ghemet lants syn. een gherunueert hofsteden ghe-naempt het POPELIERKEN, heeft een taveerne gheweest ter causen zijnder huusvr. Cornelia Sruijters toe-commen. ...
- 1639 : (LB) C 75 - een taveerne ghe-naemt de POPELIEREN ...
- 1670 : (LB) 61 - 51 r. - een hoveken ofte herberghe ...
- 1724 : (GB) 61 - hofst. 51 roen
- 1729 : (PR 1) blz. 112 - 42 : den POPELIER
- 1980 : (Popp 67)

Populier is de bekende boomnaam, vaak als herbergnaam gebruikt. In 1587 was dit huis blijkbaar verwoest (= *gherunueert*).

62

- 1587 : (LB) een stick lants groot een bunder ofte daerontrent ghe-naempt den CRUYSWECH ...
- 1639 : (LB) C 61 - een stuck lant ghe-naemt den CRUIJSWEGH ...
- 1670 : (LB) 62 - 1149 r. - ... bulcxken lant ...
- 1724 : (GB) 62 - lant 1149 roen
- 1980 : (Popp 97a, 100)

Cruyswech in een kruising van wegen. Zie ook *Kruiske* (III. Oude Plaatsnamen).

64 - 65

- 1587 : (LB) Den selven (Gheerart Speeckaert) noch op twee stucken lants deen genaempt den DRIESCH, groot vijf ghemeten ende XX roeden, ende dander is genaempt het CROMME STUCK, ende is groot drij gemeten ende LXXVI roeden, over welke voorn. twee stucken een hagens doorlopende, ...
- 1639 : (LB) C 66 - ... twee partijen lant deen aen dandere deene ghe-naemt den DRIESCH ende dander T'CROMME STUCK ...
- 1670 : (LB) 64 - 1018 r. - een partije lant ...
65 - 1524 r. - een ptije lants ende gheweet ...
- 1724 : (GB) 64 - lant 1018 roen

1980 : (Popp 79 en 80)

Over het woord *dries* zijn de taalkundigen het niet eens. Volgens Dr. M. Gysseling zijn *driesen* driesprongen van wegen die uitgroeiden tot driehoekige pleintjes op dorpspleinen. Daarnaast ontstond de bet. „Jedig, onbebouwd land”. Deze opvatting wordt gedeeld door Prof. Dr. R. Tavernier (*Driemaandelijks Berichtenblad van de heemkundige kring Het Land van Nevele*, jg. V, nr. 2, blz. 55) in verband met de Wildendries te Landegem. J. Lindemans brengt het begrip *dries* in verband met het drieslagstelsel en verklaart het woord als „rustend land dat tijdelijk in weiland gelegd werd om daarna weer omgeploegd te worden”.

Ws. is deze laatste bet. hier toepasselijk. *Cromme stuck* is inderdaad krom.

68

- 1587 : (LB) (bij G. Speeckart) ... noort het hofstedeken wylent toebehoort hebbende Mathys van briele, ...
 1639 : (LB) C 16 - Dhoors Jan van hauweghem een hofstedeken daer anne ghelantd suijt de kinderen van geeraert Speeckaert noort west de straete ende noort t'cleen beecxken.
 1670 : (LB) 68 - 183 r. - een ptijken ghewet wesend een drybeck ghenaept het HOVEKEN, ...
 1724 : (GB) 68 - den drijbeck 183 roen
 1729 : (PR 1) bl. 112 bovenaan rechts op de kaart - het BEENTJEN
 1980 : (Popp 84)

Beentje lijkt mij onduidelijk als toponiem.

72

- 1587 : (LB) ... van II^cL roeden lants genaempt den GROENEN WECH ...
 1639 : (LB) C 14 - een stuck lants
 1670 : (LB) 72 - 236 r. - Vander Camere, pachter Lieven van Doorne, oost de beke, suyt Speeckaert met 't naervolghende, west de straete ende noort Speeckaert met 't voorgaende (= 71) bij nr. 71 : een styck lants, suyt Camere ofte den GROENEN VOETWECH

- 1724 : (GB) 72 - den GROENEN WEGHEL 236 roen
- 1741 :
- 1754 : (GB) 72 - den GROENEN WEGHEL 236 roen
- 1980 : (Popp 94 noordelijk deel)

De meeste wegen waren niet verhard. Wat op de wegen groeide was vrije weide voor de gemeenschap, vandaar de *groene wegen*. Deze groene weg is nog duidelijk te herkennen op luchtfoto's.

73

- 1587 : (LB) een stick lants groot VIII^cLV roeden genaempt het BUNDER BOVEN DEN GROENEN WECH ...
- 1639 : (LB) C 13 - een stuck landt
- 1670 : (LB) 73 - 839 r. - ...
- 1724 : (GB) 73 - lant 839 roen
- 1980 : (Popp 94 - zuidelijk deel)

74

- 1639 : (LB) C 12 - ... een stuck landt paelende suijt ende west de straete ...
- 1670 : (LB) 74 - 312 r. - een ptije lants bij het CRUYSKEN
- 1724 : (GB) 74 - het CRUYSKEN 312 roen
- 1980 : (Popp 97 westelijk deel)

Vaak werden kruisen als grenspalen gebruikt. Dit perceel ligt bij een kruising van twee wegen.

75

- 1587 : (LB) Den selven over de selve (Meester Willem vander Camere) op vier gemeten voor de voorn stede over de strate, ...
- 1639 : (LB) C 11 - Dhoors Jo^r. Charles vander Camere een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 75 - 1265 r. - Meester Pauwels vander Camere, een ptije

- lants ghemt T CAUTERKEN ...
- 1724 : (GB) 75 - t' CAUTERKEN VAN CAMERE 1265 roen
 1747 : (GB) 75 - t' CAUTERKEN VAN VANDER CAMER
 1b365r.
 1758 : t' CAUTERKEN VAN VANDER CAEMER
 1b365r.
 1764 : t' CAUTERKEN VAN VANDER CAEMER
 1b365r.
 1980 : (Popp 97 oostelijk deel)

Het excerpt van 1587 zegt duidelijk dat dit *cauterke* toen eigendom was van *Willem vander Camere*. De oudst teruggevonden eigenaar van het *Goed ten Briele* was ook een *van der Camere*.

76

- 1587 : (LB) Cristiaen van renterghem op een stick lants groot twee gemeten, genaempt den QUADEN DAM, ...
 Verder komt dezelfde naam nog drie maal voor met volgende opp. 393 roen, 392 roen en 1/2 gemet.
- 1639 : (LB) C 8 - een stuck landt
 C 9 - een stucxken landt
 C 10 - een stuck landt
 C 17 - een stuck landt
- 1670 : (LB) 76 - 1443 r. - Dhoors Pieter van Aelstijn en ptije lants ghe-naempt den QUAEN DAM, ...
 7 - 360 r. - (komt overeen met C 17 en 393 roen uit LB 1587) een ptije lants ...
- 1724 : (GB) 76 - den QUAENDAM VAN ALSTEIN 1443 roen
 7 - lant 360 roen
- 1740 : (GB 1730 aanv.) 76 - den QUADEN DAM VAN ALSTIJN
 1b513r.
- 1975 : (TK) bijle stuk (= 76)
- 1980 : (Popp 193)
 (Popp 192 = C 17 en 7)

Het element *quad* (kwaad) bet. „gering, waardeloos”. *Dam* bet. „een (kunstmatige) verhevenheid” ook „een verhoogde weg door drassig land”.
Alstein, zie nr. 24.

77

- 1587 : (LB) een stick lants genaempt den REEP groot V^c roeden
- 1639 : (LB) C 7 - een stuck lants
- 1670 : (LB) 77 - 530 r. - een ptije lants ghenaept den REEP
- 1724 : (GB) 77 - den selfs. REEP groot 530 roen
- 1730 : (GB) 77 - den REEP groot 530 roen
- 1750 : (GB 1730 aanv.) 77 - den REEP 530 roen
- 1778 : (id) 77 - den REEP 530 roen
- 1980 : (Popp 194, westzijde)

Reep „rechte strook grond, vooral langs een water”.

78 - 80

- 1587 : (LB) ... op VIII^cXXIII roeden lants ghenaept de VOS STEDE ...
- 1639 : (LB) C 6 - een partije lant ghenaept de VOS STEDE ...
- 1670 : (LB) 78 - 118 r. - eenen drybeck ghemt VOS STEDE ...
- 1724 : (GB) 78 - lant van Alstijn 118 roen
 - 79 - id. 442 roen
 - 80 - id. 496 roen (noordelijke deel)(zie ook Popp 119 - nota)
- 1980 : (Popp 194 - Oostzijde, 195, 196)

Genoemd naar een vroegere eigenaar of gebruiker *de vos*.

80 - 82

- 1464 : (D 1601) ... commende van scuervelt ter EENSCUERE toe ...
- 1560 : (D 1616) ... beghinnende inden loop ande straete ter NEE-SCHUEREN ende ...
- 1587 : (LB) Twee ghemeten lants liggende in twee partijen genaempt de NEESCHUERE gelegen op de zuytsyde vande straete ende dander partije op de noortsyde vanden straeten, oost de beke te neeschuere ...
- 1618 : (D 1629) ... bginnend ande straete geheeten de NEE-SCHUERE ...

- 1627 : (D 1631) ... ande staete gheheeten ter NEERSCHUERE ...
 1639 : (LB) C 1 - een stuck landt paelende oost t'cleen beecxken
 C 2 - idem.
 1661 : (D 1635) ... ande staete gheheeten ter NEERSCHUERE ...
 1670 : (LB)
 80 - 496 r. - een ptije lants oost de beke ...
 81 - 377 r. - een ptije lants ghenampt de HEESCHUERE ...
 82 - 380 r. - een stycck lants ghenampt de HEESCHUERE ...
 1672 : (D 1640) ... ande strate gheheeten NEESCHUERE ...
 1724 : (GB) 80 - lant van Alstijn 496 roen
 81 - lant 377 roen
 82 - lant 380 roen
 1980 : (Popp 202-oost, 203, 204) = situatie 1587
 Popp 203 : de KLEINE NEERSCHURE
 Volgens de grondgebruiker situeert de „grote neerschure”
 zich aan de overzijde van de Neerschuurbeek op grondgebied
 Nevele.

De beschrijving in de denombrementen slaat wel niet terug op een omljnd perceel grond zoals in de landboeken, hier gaat het echter om een aanduiding waarin de in de LB vermelde percelen in begrepen zitten.

De schrijfwijze *neerschure* geeft het best de betekenis weer. *Schuren* „de oevers afschaven” kan gemakkelijk in verband worden gebracht met een beek. Mnl. *neer* bet. „de tegenstroom die in omgekeerde richting van de stroom langs de wal loopt, waardoor draaikolken kunnen ontstaan”.

83

- 1587 : (LB) Den heylighen gheest van pousele heeft een stuck
 lants groot II^c roeden ...
 1639 : (LB) C 4 - Den heijleghen gheest van poessele een stucxken
 landt ...
 1670 : (LB) 83 - 169 r. - een stycxken lants ghempt.
 THEYLICH GHEEST BULCXKEN ...
 1724 : (GB) 83 - het H. GEEST BULCXKEN 169 roen
 1730 : (GB) 83 - het HEIJLICH GEEST BULCXKEN 169 roen
 1754 : (GB) 83 - het HEIJLICH GEEST BULCXKEN 169 roen
 1754 : (GB) het H. GEEST BULCXKEN 169 roen
 1980 : (Popp 208)

De *heilige geest* is een liefdadige instelling waar aalmoezen uitgereikt worden, ook *armendis* genoemd. Dit *bulkske* moet eigendom geweest zijn van deze liefdadige instelling, zie ook *armenland*, nr. 275.

84

- 1639 : (LB) C 5 - ... een stuck lant paelende oost den heyleghen gheest van poessel west ende noort de straete.
1670 : (LB) 84 - 350 r. - een styck lants
1724 : (GB) 84 - het RAPIERKEN 350 roen
1980 : (Popp 209)

Een *rapier* is een oud Nederlands woord voor raap. *Rapierke* „rapeveld”.

93

- 1587 : (LB) ... een stick groot ontrent VII^c roeden ghe-naempt SEYS ACKERE ...
1639 : (LB) B 44 - een stuck landt ...
1670 : (LB) 93 - 881 r. - een styck lants ghe-naempt den SEYS-ACKERE, oost de beke en het rotjen, ... (noordelijk deel : zie Becxken)
1724 : (GB) 93 - den SEIJSACKERE groot 881 roen (zelfde opm.)
1980 : (Popp 283 noordelijk deel)

Seys is hier hetzelfde als Mnl. *cheys* „cijns, belasting”.

93

- 1587 : (LB) ... een half gemet lant in seysackere ghe-naempt het BECXKEN ...
1639 : (LB) B 45 - ... een stuck lant ...
1670 : (LB) 93 - 881 r. - zuidelijk deel (zie Seysackere)
1724 : (GB) 93 (idem)
1980 : (Popp 283 zuidelijk deel) het BEKSKEN

Zie nr. 46 *den drijbecq*.

95

- 1587 : (LB) een stick ghe-naempt TOEYKEN, groot ontrent een ghemet
1639 : (LB) B 46 - een stuck lant
1670 : (LB) 95 - 250 r. - een prijken lants ghe-naempt het ROTJEN
1724 : (GB) 95 - het ROTTJEN groot 250 roen
1730 : (GB) 95 - het ROTJEN 250 roen
1760 : (GB) 95 - het ROTJEN 250 roen
1769 : (GB) 95 - het RODTJEN 250 roen
1980 : (Popp 284)

In St.-Martens-Latem is in 1608 *het hoycken* geattesteerd. *Hooie* is hetzelfde als *ooie* en bet. „vruchtbaar alluviaal land aan een waterloop”.

Rot wordt meestal verklaard als een wisselvorm van *rode* „gerooid bos of struik-gewas”. Maar blijkens de overlevering werd er in de beek waaraan dit perceel grenst vlas gerooid, vandaar kan *rotje* hiermee in verband staan.

96

- 1587 : (LB) ... van LXXVII roeden ghe-naempt TROSTIJNEN STEDEKEN ...
Een onbehuysde hofstede groot een gemet genaempt de ROSTIJNE STEDE ...
1639 : (LB) C 41 - een stucxken landt ghe-naempt t ROSTIJNEN STEDEKEN ...
C 42 - een hofstedeken commende van Heyndrick de Raedt
1670 : (LB) 96 - 315 r. - een meerselken en bulcxken lant ...
1724 : (GB) 96 - meers en lant 315 roen
1980 : (Popp 268, 269 W-zijde)

Rostijne is een variant van *woestine* „wildernis met dicht struikgewas begroeid, dorre vlakte”.

99

- 1587 : (LB) VI^c roeden lants ofte daerontrent ghe-naempt de TWEE

GEMETEN

- 1639 : (LB) B 49 - een stuck landt
- 1670 : (LB) 99 - 607 r. - een styck lants
- 1724 : (GB) 99 - bekaerts propriëiteit 607 roen
- 1975 : (TK) de scheven bulk (nr. 98 en 99)
- 1980 : (Popp 286 ZO-deel)

Genoemd naar de oppervlakte, zie ook nr. 152.

100

- 1587 : (LB) een stick lants ghenaept den DRIESCH groot VII^c
roeden
- 1639 : (LB) B 47 - een stuck lant
- 1670 : (LB) 100 - 723 r. - een styck lant
- 1724 : (GB) 100 - bekaerts propriëiteit 723 roen
- 1980 : (Popp 287)

Dries, zie nr. 64-65.

101

- 1587 : (LB) een stick lants genaempt den RAESDAM groot VII^c
roeden ...
- 1639 : (LB) B 48 - een stuck lants
- 1670 : (LB) 101 - 665 r. - een ptije lants ghenaept ROSDAM ...
- 1724 : (GB) 101 - bekaerts propriëiteit 665 roen
- 1980 : (Popp 288 bis)

Raes is een Germ. vn.

Rosdam is ws. een copiistenfout of een weergave van de plaatselijke uitspraak.

102

- 1587 : (LB) Den selven Geerof (vander Plaetsen) alsovooren op een
CRIECKERIJKEN daer den hoven op placht te staene, groot

- XXXIII rouden, oost de dreve van sijnder stede.
- 1639 : (LB) B 37 - Den selven (Geeraert vander Plaetsen) een KRIECKERIJTJEN paelende noort west de voornomde hofstede, noort oost zijne dreve ende suijt oost de weesen van Jan vander Vennet.
- 1670 : (LB) bij het nr. 102 gevoegd (een hofstede)
- 1724 : (GB) idem als 1670
- 1980 : (Popp 294 z.o. deel)
- Hier dient opgemerkt dat de als kriekerije omschreven oppervlakte nog steeds bestaat als moestuin met een haag als afsluiting.

Criekerij is een aanplanting van kersebomen, zie ook *pereboomstede*, nr. 42.

104

- 1587 : (LB) een stick lants groot met kriekerije, twee gemeten ende XI roeden ghenampt den LOOCBULCKE
- 1639 : (LB) B 30 - een stuck lant genaempt de LOOCKBULCK ...
- 1670 : (LB) 104 - 607 r. - een styck lant ...
- 1724 : (GB) 104 - VERVENNENS LANT 607 roen
- 1980 : (Popp 290 en 292)

Look(e) is ws. hetzelfde als *leuke* (nr. 277) (vgl. *mogen/meugen*) en bet. „afsluiting, omheining”. In de Middeleeuwen was ieder stuk winnende land omheind. Zie ook *de leucke* nr. 277.

105

- 1587 : (LB) een stick lants ghenampt SLOOFS BULCK, groot VI^cLXXXIII roeden, zuut den muelewegh ...
- 1639 : (LB) B 29 - een stuck lant
- 1670 : (LB) 105 - 642 r. - een ptije lant
- 1724 : (GB) 105 - lant 642 roen
- 1975 : (TK) het klein beddingske
- 1980 : (Popp 289)

Sloofs is een gen. van fn. *De Loof*, zie o.m. in 1464 *Feysin de Loef* (nr. 106).

- 1464 : 22 januari - Feysin de Loef (D 1601)
 Dit es de groette vanden leene dat ic feysin de loef houdende van hoeghen edelen ende moghenden heere minen heere van nevele ende heere vanden eyghendomme van poesele. Dwelke leen es gheleghen inde prochye van poesele ende es eene loop ende stroom van watere commende van scuervelt ter *eenscuere* toe ende also loepende neffens den cant van poesele te *poesele den wale* toe. Ende ic feysin en mach niewers visschen inde *poucke* voordere dan minen vorseits stroom ende watere bevanghen heeft. Item noch hondert roeden mersschen ligghende inde vorseide prochye gillis van loribrouc ghelant ande suutsijde ende de vorseide feysin ende symoen moens ghelant ande noertsijde commende met de oestsijde anden vorseide loop van watere daermen heet de *caendele* ende es een gheheel beede mersch ende watere also vorseit es, ...
- 1560 : 7 mei - Hans van Renterghem, fi. Gheerolf (D 1616) ... ende es myn voors. leen eenen stroom beghinnende inden loop ande strate *ter neeschueren* ende also loopende neffens den cant van poessele tot *poessele den wale* toe ende ic mach niet voorders visschen dan den voors. loopende stroom gaet, ende inde *poucke* niet, item noch hondert roeden mersschen ligghende inde voors. prochie van poessele, zuut ghelant Willem van renterghem, noort commend metten oostzijde anden voors. loop diemen heet de *calene*, wesende een gheheel leen...
- 1618 : 1 maart - ? (D 1629)
 ... eenen loop ende stroom inde prochie van poesele baginend ande straete geheeten de *neeschuere* ende alzo loopende neffens den cant van *poesele dan walle* ende ic nemag niet voordere visschen danden voors. loop en stroom gaat ende inde *poucke* niet, daermede gaende een hondert roeden merschen en landt liggend inde voors. prochie palende oost inden voors. loop dat men heet de *Calene*, ...
- 1627 : 26 oktober - Joosken Loontins, fi. Pieter (D 1631) ... beginnend ande straete gegheeten *ter neerschuere* ende alsoo ... inde *poucke* ... ende hondert roeden mirsschen ende lant ... voors. loop daerment heet de *Calene* ...
- 1639 : (LB) B 28 - Joos Loonkens, fi. pieters een leentjen ...
- 1661 : 13 december - Anthonius Loonckens, fi. Joos (D 1635) ... ande straete gheheeten *ter neerschuere* ... tot *poussele den wale* toe ... ende inde *poucke* niet ... loop, datmen heet de

- calne* ende es een gheheel leen...
- 1670 : (LB) 106 - 100 r. - een ptije lants wesen. leen ghebruyckt bij Lieven van Doorne, suyt de beke, ...
- 1672 : 12 mei - Gheeraert van Bouckaut (D 1640) ... wesende eenen loopende stroom, beginnende ande strate gheheeten *neeschuere* ende alsoo loopende neffens den cant van *poesele-waele* ...
- 1724 : (GB) 106 - een leen groot 100 roen
- 1730 : (GB) 106 - een leen 100 roen
- 1745 : (GB 1730 - aanvullingen)
106 - een leentjen 100 roen
- 1757 : (GB 1730 - id.)
106 - een leentjen 100 roen
- 1980 : (Popp 310)

Neerschuur, zie nr. 80-82.

In *poesele den wale* bet. *wale* „hoogte”, aan de samenvloeiing van de Kleine Beek en Poekebeek.

107

- 1587 : (LB) Gheerolf Loonkens een partije landts groot V gemeten genaempt den BOGAERT ...
(id. bij de beschrijving van een aanpalend perceel) ... noort-oost Gheerof Loonkens fi Geerofs metten AUDEN BOGAERT, ...
- 1639 : (LB) B 25 - Hans ende Gui. van vennet fi Jans een stuck landts ghenaeamt den BOGAERT, ...
- 1670 : (LB) 107 - 1520 r. - een ptije lants ghemt. den BOGAERT ...
- 1724 : (GB) 107 - Vervennens lant 1520 roen
- 1730 : (GB) 107 - een partije lant 1b620r.
- 1980 : (Popp 307)

Bogaert „boomgaard”.

111

- 1587 : (LB) ... een stick lant ghenaeamt DAUDE STEDE, groot

- III^c ofte V^c roeden ...
- 1609 : (LB 1587 aanv.) Hier wordt bij de verandering van eigenaar de naam „daude stede” geschrapt en vervangen door BULTINX STEDE.
- 1639 : (LB) B 24 - een stuck landt ghenaeamt de BULTIJNCK STEDE...
- 1670 : (LB) 111 - 470 r. - een ptijken bosch ende gheweet ghenaeamt BILS STEDE ...
- 1724 : (GB) 111 - Bosch groot 470 roeden
- 1867 : (DP & B) het MOTJE
- 1980 : (Popp 304 en het oostelijk deel van 306) het MOTJE.

Het valt op dat het huidige *motje* (1980) in de loop der tijden voortdurend een andere naam kreeg.

De plaatselijke overlevering leert ons (1) dat op dit perceel een verblijfplaats (kasteel (hoeve) ?) van de Tempeliers stond. Historisch hebben we tot nog toe geen enkel bewijs kunnen vinden over de juistheid van deze legende.

Vermeldenswaard is toch dat de percelen die het huidige *motje* omringen in de LB van 1587 en 1639 nog bekend staan met een naam. Toponiemen als *auden bogaerd*, *loockbulck*, *sloofsbulck*, *raesdam*, *driesch*, *twee gemeten*, *het beccken en toeyken* zouden kunnen wijzen op de aanwezigheid van een hoeve in de onmiddellijke omgeving. Het grootste deel van deze toponiemen komt eind 17e eeuw niet meer voor. Alles wijst er dus op dat die oude nederzetting in verval geraakte einde 15e of begin 16e eeuw. Op dit punt heeft de legende ws. gelijk gehad. (A.B.)

Stede, zie *Pereboomstede*, nr. 42. Genoemd naar de vroegere eigenaar of gebruiker *Bultinck*.

Bil kan hier een variante zijn van *bijl* aangezien dit perceel die vorm heeft.

119

- 1670 : (LB) 119 - 170 r. - een hofstede ofte herberghe op de plaetse te Poessel ...
- 1980 : (Popp 361/63)

Volgens DP & B blz. 4 (1) bestond in Poesele rond 1700 een herberg „Het Haesken”. Vermits in de LB nergens van andere herbergen sprake is dan bovenvermelde en Popp 67 (den Popelier) zou het hier kunnen gaan om „Het Haesken”. Het PR 1 maakt hier echter wel geen melding van.

 (1) DP & B, blz. 3 en 4, getuigenissen van de plaatselijke bevolking.

121

- 1639 : (LB) C 48 - een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 121 - 193 r. - een ptycken lant ghenaeempt het DOORENTJEN ...
- 1724 : (GB) 121 - noch het DOORENTJEN 193 roen
- 1749 :
- 1764 : (GB) 121 - het DOORENTJEN 193 roen
- 1776 :
- 1980 : (Popp 364, 365, 366, 367)

Dorent is een collectief bij *doren* en bet. „plaats waar doornstruiken of braamstruiken groeien”. *Dorn* kan ook „hagedoorn,, zijn.

124

- 1639 : (LB) C 44 - een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 124 - 483 r. - een ptije lants ghemt. het BLOCXKEN ...
- 1724 : (LB) 124 - lant 483 roen
- 1980 : (Popp 358 zuidelijk deel)

Een *blok* bet. „omheind stuk grond”. Vermoedelijk vormden de percelen 122 t/m 125 dit *blocxken*.

130

- 1639 : (LB) C 55 - Laureijns van Leijseele een stuck lant ...
- 1670 : (LB) 130 - 492 r. - Laureys van Leyseele een styck lants ...
- 1724 : (GB) 130 - BOOMS LANT 492 roen
- 1980 : (Popp 473)

Mnl. *boomgelt* „het geld dat van waren als in- en uitvoerrecht geheven wordt”. Misschien moest een bepaalde opbrengst van dit perceel afgestaan worden bijv. aan de parochie en een ander deel aan de eigenaar.

134

- 1639 : (LB) C 52 - een stuck lant paelende suijt de straete ...
1670 : (LB) 134 - 545 r. - een BILDE STYCK LANTS ...
1724 : (GB) 134 - een BIJLDE PARTIJE LANT 545 roen
1980 : (Popp 370 en 471)

Een *bijlde stuck* is een perceel grond in de vorm van een bijl, een blokvormig perceel dat doet denken aan het blad van de bijl.

135

- 1639 : (LB) A 100 - Adriaen Braet ter causen sijnder huijsvrauwe
suijt de strate, west Jac. Rijckaert ...
1670 : (LB) 135 - 662 r. - Lowijs van Hoverwale gebruijckt bij
Lieven van Doorne ...
1724 : (GB) 135 - den JAECQUEN BULCK 662 roen
1980 : (Popp 470 bis) DEN DJOIK

Jaecquen bulck bet. „bulk toebehorend aan een zekere Jacques”. Het excerpt van 1639 vermeldt inderdaad een zekere *Jac* (= *Jacques*) *Rijckaert*.

138

- 1639 : (LB) C 49 - een stuck landt paelende noort de straete ...
1670 : (LB) 138 - 605 r. - een BIJLDE STYCK LANTS ... noort
met een bijl ter straeten is groot tot twee ghemeten en vijf
roen.
1724 : (GB) 138 - een BIJLDE PARTIJE LANT 605 roen
1980 : (Popp 371/72)

142

- 1639 : (LB) A 51 rechtergedeelte langs nr. 99
1669 : (D 1638) ... een ghemet ende XX roeden ghe-naemt TLANCK
GHEMET ...

- 1670 : (LB) 142 - 326 r. - Laurs. Ryckaert een ptije lants wesen.
 leen ghenaeemt TLANCK GHEMET, ...
 1724 : (GB) 142 - T'LANCK GHEMET 326 roen
 1750 : (GB 1730 aanv.) 142 - T'LANCK GHEMET 326 roen
 1768 :
 1980 : (Popp 378 oostelijk deel)

Genoemd naar de vorm. Een *gemet* is een oude landmaat, zie ook nr. 142-146.

142-146

- 1625 : 30 december - Jan Rijckaert fi. Joos (D 1630)
 Dit naervolgend is het rapport van leene dewelck Jan Rijckaert
 fi. Joos houdend is in leene ... uuten hoofde sijnen vadere groot
 vier bunderen geleghen inde prochie van poesele ende resor-
 terende onder tvoorn. hof van nevele ... erst een stuck lants
 groot een half bunder ofte daerontrent geleghen oost de
 kercke van poesele ande straete die loopt van poesele naar loo
 ten hulle ... item noch een bulcxken groot hondert roen ge-
 legghen noort oost sheeren straete ... item de hofstede liggend
 noort sheeren straete ende gelant met een stick Cornelis
 Braet ... item een stick groot zeven hondert roen lighend
 teghen zyn hofstede ... item noch een stick groot een gemet,
 zuut west gelant Adriaen Braet west een stick landts ... ge-
 heeten den braembulck ... item noch een stick groot twee
 hondert roen zuut west den zelven braembulck ... item een
 gemet lants ... noch een stick lants ghelegen bachten tgoet
 ten briele ...
- 1639 : (LB) A 51 - Jan Rijckaert een behuijsde hofstede met vijf
 stucken lants daer aane liggende streckende van deene
 straete tot dandere tsamen een leen wesende.
- 1669 : 23 januari - Laurs. Rijckaert fi. Jans (D 1638)
 Bijna identiek dezelfde tekst als D 1630, met uitz. van de
 naam „tlanck ghemet” (Popp 378) en „achterleen van tleen
 ten briele” (Popp 46)
- 1670 : (LB) 142 - 326 r. - tlanck ghemet
 143 - 260 r. - ptijken lants wesende leen
 144 - 1145 r. - ptije lants
 145 - 844 r. - twee ptijen deen an dander
 146 - 376 r. - hofstede met een stycxken lants

Bij het perceel nr. 148 staat vermeld : „een ptije lants oost TLEEN LAURS. RIJCKAERT ...”

- 1701 : 24 juni - Frans della Faille, heere van Huijsse (D 1658) ... wesende dij bunderen ende een gemet lants met de plecke van de hofstede ghelegen binnen de prochie van poessele abouterende oost ende noort de straete streckende van poessele naer Lootenhulle, oost ende zuijt Joos van Doorne, west ende noort J°. Joosijne van Auwegem weduwe van Mr. Loijs van Overwaele zijnde deel van vier bunderen eertijts gespleten bij coope van Laurens Rijckaert opden XX july 1682 ... (uit de verdere tekst blijkt dat het de vader van Frans della Faille was die het leen afkocht van L. Rijckaert)
- 1724 : (GB) 142 - T'LANCK GHEMET 326 roen
143 - T LEEN 260 roen
144 - lant oost aen tlanckgemet 1145 roen
145 - twee ptijen deen an d'ander 844 roen
146 - hofst. 376 roen

Bij het perceel nr. 136 staat als aanduiding : „lant bij RIJCKAERTS LEEN” (laatst gevonden vermelding dateert van 1768)

- 1980 : (Popp 377/84, 386, 390/392 bis, 470)

Uit het excerpt van 1625 blijkt dat dit leen inderdaad toebehoorde aan een zekere *Jan Rijckaert fi Joos*.

T Lanck ghemet, zie nr. 152.

147 - 150

- 1539 : (D 1611) ... met eenen perceele inden SCAEPDRIESCH ...

De Schaapdries is volgens de gevonden beschrijving van het Goed ten Briele het geheel van de in de LB vermelde percelen als Kwaden Dries en Vrawken. Hier van zijn echter geen bewijzen voorhanden daar deze naam na 1539 niet meer vermeld wordt. (Popp 389 en 397/401). Op kaart 147/50.

Bestanddeel *dries*, zie nr. 64-65.

Op deze dries werden schapen te grazen gebracht. In vroegere tijden liet men het vee soort bij soort grazen.

- 1587 : (LB) ... een stick lant ghenaept den CLEENEN QUADEN
DRIESCH groot twee ghemeten ...
... een ghemet lants INT VRAUKEN (VRANKEN ?)
... op een ghemet lant INT VRAUKEN (VRANKEN)
- 1639 : (LB) A 94 - een stuck lants ...
A 95 - een partije lant int VRAUKEN
A 96 - een ghemet lants int voorn. VRAUKEN
A 97 - een partije lant int voorn. VRAUKEN
(VRANKEN)
- 1670 : (LB) 149 - 1512 r. - twee ptije. lants ghenaept het VRAU-
KEN AN QUAENDRIES ...
- 1724 : (GB) 149 - T VRAMEKEN AN. QUAENDRIES 1512 roen
- 1980 : (Popp 389 met uitz. van het zuidelijk deel) het VRAAKEN,
het VRAWKEN
Deze naam werd ook genoemd voor Popp 387 en het perceel
land dat aan dit stuk land grenst. (= A 97)

Bestanddeel *kwaad*, zie *kwaden dam* nr. 76.

Indien de schrijfwijze *vanke* de juiste is dan is dit een mannelijke vn. zoals in de
pln. *Vrankendijk* „dijk van Franko”. Dit perceel is dan genoemd naar een vroegere
eigenaar of gebruiker (zie de fn. *Vranckx*). *Vrauken* is m.i. een copiïstenfout die
later door de stellers van de landboeken en gaarboeken werd overgenomen.
Mnl. *vranc* bet. „vrij van lasten”, zodat het ook een stuk land kan zijn waarop
geen lasten dienden betaald te worden.

- 1587 : (LB) ... stick lants genaempt den QUADENDRIESCH, groot
een bunder ...
- 1639 : (LB) A 93 - een partije landt ghenaept den QUAEDEN
DRIESCH
- 1670 : (LB) 150 - 952 r. - een ptije lants en gheweet ghemt. den
QUAENDRIESCH
- 1724 : (GB) 150 - den QUAENDRIES 952 roen
- 1730 : (GB) 150 - den QUADENDRIESCH 952 roen
- 1758 : (GB 1730 aanv.) 150 - den QUAEDEN DRIESCH 1b52 roen
- 1980 : (Popp 397/401)
Popp 397 : vroeger werd dit perceel den KANDRIES genoemd

Mnl. *quaet* „waardeloos, slecht in zijn soort”. Bestanddeel *dries*, zie nr. 64-65.

151

- 1587 : (LB) ... op II^cXXV roeden lants int GOOCKELSTUCK ...
... een partije lant int GOOCKELSTUCK ...
1639 : (LB) A 91 - een partije lant int GOOCKELSTUCK
A 92 - een partije lant int voors. GOOCKELSTUCK
1670 : (LB) deel 151 (oost)
1724 : (GB) deel 151 (oost)
1980 : (Popp 402) het VIERENDEEL

Mnl. *gokelen* „toveren, goochelen”, vgl. *Nekkersput*, nr. 235.
Misschien gebeurde in het volksgeloof op dit perceel toverij.

151

- 1639 : (LB) A 90 - een ghemet lants ghenaeamt het VIERENDEEL...
1670 : (LB) deel 151 (west)
1980 : (Popp 403) Dit perceel was volgens onze zegspersonen nooit
onder deze naam bekend.

Dit perceel is genoemd naar de oppervlakte.

152

- 1639 : (LB) A 69 - ... een stuck landt ...
1670 : (LB) 152 - 304 r. - Lowys van Hoverwalle noch een styck
lant gebruyckt bij de We A. van Doorn als vooren ghenaeamt
het GHEMET OP GROOTACKERE oost en noort den selv.
suijt Lieven Mortier.
1724 : (GB) 152 - T'GHEMET 304 roen
1980 : (Popp 396) 'T GEMETJE

Net zoals *vierendeel* (nr. 151) is *gemet* een oude oppervlaktemaat. Een bunder is 900 roeden, een gemet is 300 roeden, een roede is 14,85 m².

153 - 154

- 1587 : (LB) ... oost het leen vande hoirs Laurens van Rentergem,
noort deselve hoirs metten MISPELARE ...
- 1639 : (LB) A 67 - een stuck lant ghe-naemt den GROOTEN MIS-
PELAERE.
A 68 - lant ghe-naemt den CLEENEN MISPELAERE...
- 1670 : (LB) 153 - 377 r. - een styck lants ghe-naempt den CLEIJNEN
MESPELAERE ...
154 - 507 r. - een styck lants ghe-naempt den GROO-
TEN MESPELAERE ...
- 1724 : (GB) 153 - CLEIJNEN MISPELAERE 377 roen
154 - GROOTTEN MISPELAERE 507 roen
- 1980 : (Popp 389 zuidzijde) Den achterkant van 't vrawken heette
vroeger ook de KLEINEN en de GROTEN MISPELARE.

Mnl. *mispelaer* bet. „mispelboom”.

155

- 1587 : (LB) ... op een bunder lants op GROOTACKERE, west an
de waterlat, oost het leen van de hoirs Laurens van Rentergem..
- 1639 : (LB) A 66 - ... een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 155 - 811 r. - een ptije lants ghe-naempt het WERF-
STYCK (of WERSSTYCK) ...
bij 156 : noort het WERFSTYCK (of WERSSTYCK)
- 1724 : (GB) 155 - het WERSE STUCK groot 811 roen
- 1755 : (GB 1730 aanv.)
155 - het WERSCH STUCK 811 roen
- 1748 : (id.) 155 - het WERS STUCK 811 roen
- 1980 : (Popp 393/94)

Grootakker, zie nr. 164-165.

Wersstuck is een copisten- of leesfout voor *werfstuk*. Mnl. *werf* bet. „(water)wilg”.
Daar dit stuk land aan de *waterlat* (1587) paalde is deze betekenis goed toepasse-
lijk.

156

- 1587 : (LB) ... een stick lant groot II gemeten ende XX roeden
ghenaemt den BROMBULCK ...
1625 : (D 1630) ... den BRAEMBULCK ...
1639 : (LB) A 52 - een stuck landt ...
1669 : (D 1638) ... west den BRAEMBULCK ...
1670 : (LB) 156 - 620 r. - een ptije lants ghe-naemt den BRAEM-
BULCK ...
1724 : (GB) 156 - lant 620 roen
1980 : (Popp 469 bovenste deel) nu : DE GROTEN BRAAMBULK
onderste deel nu : DE KLEINEN BRAAMBULK

Braem : „Doomstruik, braamstruik”. Bet. „een bulk begroeid met doornstruiken”.

157

- 1639 : (LB) A 49 (oostelijk deel) - een stuck lants genaemt STRAE-
TEN BULCXKEN
A 50 - een stuck lant
1670 : (LB) 157 - 155 r. - een stycxken lants ghent. het STRATEN-
BULCXKEN
1724 : (GB) 157 - het STRAETEN BULCXKEN 155 roen
1730 : (GB) 157 - het STRAETENBULCXKEN 155 roen
1980 : (Popp 469 zuid-oostelijk deel) de KLEINEN BRAAMBULK

Het eerste lid kan de fn. *Van der Straete* zijn, maar het perceel is ook aan een straat gelegen.

158

- 1587 : (LB) II^cXL roeden lant ghe-naempt het STRAETEN
BULCXKEN ...
1639 : (LB) A 49 (westelijk deel) - een stuck lants genaemt
STRAETEN BULCXKEN
1670 : (LB) 158 - 238 r. - ... liggend in twee ptijen ghe-naemt het
STRATEN BULCKXKEN en het HOVEKEN
1724 : (GB) 158 - lant 238 roen
1980 : (Popp 469 zuid-westelijk deel) KLEINEN BRAAMBULK

159

- 1639 : (LB) A 47 - Balthazar van Hauweghem een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 159 - 295 r. - Bauwens een bulxken lants ...
- 1724 : (GB) 159 - Bauwens Bulck 295 roen
- 1746 : (GB) 159 - BAUWENS BULCK 295 roen
- 1980 : (Popp 467)

Genoemd naar een vroegere eigenaar of gebruiker *Bauwens* (1670).

160

- 1639 : (LB) A 46 - een stuck landt daer anne ghelandt oost de
straete ...
- 1670 : (LB) 160 - 263 r. - Jan Schaut sijn hofstede ghenampt het
MUNTJEN, oost ende suyt de strate, west deselven met
t'poecke styck.
- 1724 : (GB) 160 - hofst. 163 roen
- 1980 : (Popp 464/66)

In zijn *Toponymisch Woordenboek* verklaart Dr. M. Gyseling *munte* als „berg”.
Vanaf dit perceel met hofstede daalt het reliëf.

161

- 1639 : (LB) A 45 - een stuck lants
- 1670 : (LB) 161 - 537 r. - een ptije lants ghenampt het POECKE
STYCK ... commende noort met eenen hoeck ande lande
Lieven Mortier
- 1724 : (GB) 161 - T'POECKE STUCK 537 roen
- 1747 : (GB 1730 aanv.) 161 - 'T POUCKE STUCK 537 roen
- 1980 : (Popp 463) het POEKESTUK

Vermoedelijk eigendom van (een inwoner uit) de gemeente Poeke.

162

- 1670 : (LB) 162 - 40 r. - Den selven (Jan Schaut) noortwaert eene DREVE opde westzyde uuyt den lande Lieven Mortier ghe-naempt den hauw commend tot de grootackers ...
1724 : (GB) 162 - de DREVE 40 roen
1747 : (GB 1730 aanv.) 162 - de DREVE 40 roen
1980 : (Popp 468 westelijk deel)

Op de Ferrariskaarten (1771-78) is duidelijk een dreef te merken die door het koutergebied loopt van noord naar zuid. Dit perceel is het enig geschreven bewijs (in de LB en GB) van deze dreef. Nu is van deze dreef alleen nog een gedeelte be-waard gebleven tussen de percelen 151 en 171 (op Popp-kaart nr. 405).

163

- 1639 : (LB) A 53 - een stuck lants ghe-naemt den HAU
1670 : (LB) 163 - 789 r. - Lieven Mortier een styck lants ghe-naempt den HAUW, oost Vander Camer met het werfstyck (wersstyck) en Van Haute met de braembulck suyt den selven Van Haute met het hoveken en Adriaan Schaut, west Jan Schaut met eene dreve van XL roen uuyt dese ptije.
1724 : (GB) 163 - den HAUW 789 roen
1747 : (GB 1730 aanv.) - 163 - den HAUW 789 roen
1980 : (Popp 468) den HAUW (= den HAW)

Mnl. *hauw* „peul van peulvrucht ; peulvrucht zelf”.

Mnl. *houw* „het hakken van hout ; het recht daartoe”. Misschien mogen we ook denken aan de fn. *Houwe* (zie nr. 293 *Ad^t. Houwe*).

164 - 165

- 1587 : (LB) ... twee gemeten lants daerment heet IN GROOT-ACKERE ...
... stick lant groot twee gemeten liggende op GROOT-ACKERE ...
1639 : (LB) A 64 - een stuck lants ...
A 65 - een stuck lants

- 1670 : (LB) 164 - 762 r. - een ptije lants ghenaeempt den GROOT-
ACKER ...
165 - 754 r. - ghenaeempt den GROOTACKER ...
- 1724 : (GB) 164 - den GROOTACKERE 762 roen
165 - noch GROOTACKERE 754 roen
- 1731 : (GB 1730 aanv.)
164 - den GROOTACKERE 762 roen
- 1749 : (id.) 165 - den GROOTEN ACKERE 754 roen
- 1758 : (id.) 164 - den GROOTEN ACKERE 762 roen
- 1980 : (Popp 395) = 164 - den AKKER
(Popp 409 zuid) = 165 - de LANGE VEURE
- de LANGE BEDDEN

Oorspronkelijk bet. *akker* „het oudste aanvankelijk gemeenschappelijke bebouwde land van een dorp ” later wordt *akker* ook gebruikt om een perceel bouwland aan te duiden en is het te vergelijken met *kouter*.

De *lange veure(n)* wordt volgens onze zegslieden in de lengte bewerkt, de *korte veure(n)* (nr. 166) in de breedte.

166

- 1639 : (LB) A 70 - Dhoors van Bertholomeus van Doorne een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 166 - 525 r. - Lieven Mortier een styck lants ghenaeempt JOOS ENGELSSTUCK ...
- 1724 : (GB) 166 - Joos INGHELS STUCK 525 roen
- 1730 : (GB + aanv.)
- 1747 : 166 - JOOS INGHELS STUCK 525 roen
- 1980 : (Popp 409 bovenste deel) KORTE VEURE
KORTE BEDDEN

Genoemd naar den vroegere eigenaar of gebruiker *Joos Engels*.

168

- 1639 : (LB) A 72 - ... een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 168 - 530 r. - een styck lant ...
- 1724 : (GB) 168 - de TWEE GHEMETEN groot 530 roen

- 1980 : (Popp 417) de TWEE GEMETE(N)
Ook het perceel Popp 416 (nr. 167) wordt de Twee Geme-
te(n) genoemd.

In het LB van 1670 staat bij de beschrijving van perceel 167 over dit perceel :
„west Hoverwaele met 't wederdeel" ...
Genoemd naar de grootte, zie ook nr. 99 en 142.

171

- 1587 : (LB) ... opden GRENDELBULCK, groot een half bunder ...
1639 : (LB) A 89 - ... een stuck landt ...
1670 : (LB) 171 - 404 r. - een ptije lants ghenaempt den GRENDEL-
BULCK
1724 : (GB) 171 - den GRENDELBULCK 404 roen
1754 : (GB) den GRENDELBULCK 404 roen
1756 : idem
1980 : (Popp 410)

Mnl. *grendel* „draagstok, grendel, deurbout".
Het verband is mij niet duidelijk.

174

- 1587 : (LB) ... een gemet lant genaempt het BOUVERKEN ...
1639 : (LB) A 87 - Dhoors van Bertholomeus van Doorne een stuck
lants daer anne ghelant suyt ende west Geeraert de Clercq,
noort t poecxsche straetjen ende oost Joos van Doorne.
1670 : (LB) 174 - 287 r. - een ptijken lants ghenaempt het
BOUVERKEN ...
1724 : (GB) 174 - T'BOUVERKEN groot 287 roen
1980 : (Popp 420)

Bouwer is een koewachter, veehoeder of paardeknecht. Ws. werd dit perceel ge-
bruikt door een koewachter of paardeknecht.

178

- 1639 : (LB) A 75 - een stuck landt paelende suijs het leen vanden Raetsheere Kerrens, ...
 1670 : (LB) 178 - 554 r. - Anthonius Schaut een styck lants ...
 1724 : (GB) 178 - Anthone Schauts lant 554 roen
 1730 : (GB) 178 - Anthone Schauts lant 554 roen
 1750 : (GB) 178 - Anthone Schauts landt nu BEGYNE STUCK 554 roen
 1760 : (GB) 178 - het BEGYNE STUCK 554 roen
 1980 : (Popp 422)

Dit perceel is volgens de excerpten vanaf 1750 eigendom geworden van een begijn.

179

- 1462 : 18 februari - Pieter Boghert (D 1597)
 ... twee ghemeten in eerve lettelt min of. meer ende es een derde hutten LEENE VAN DEN WALLE ...
 1530 : 6 november - Zegher Bogaert fi. Pieters (D 1605)
 ... een deel van den LEEN TE WALLE welc min vorseyt leen is groot twee ghemeten lettelt min ofte meer, Jan de Vechtere es ghelant oost, de hoys van Martin de Vos zijn ghelant zuudt, hendende noort up sheren strate ...
 1568 : 10 augustus - Adriaen Bogaert fi. Jans (D 1618)
 ... twee ghemeten lettelt min ofte meer wesende tderde vanden LEENE TEN WALLE ... west ende noort sheren strate ...
 1639 : (LB) A 76 - Jo^e Jan Stalens een partije landt leen sijnde ...
 1669 : 15 februari - Joos Deschuttere fi. Jans (D 1639)
 ... groot wesende twee ghemeten ende XXXII roeden lants ofte daerontrent liggende binnen de prochie van poessele, oost daeranne ghelant Anth. Schaut, zuut Mr. Frans vande Vijvere, noort ende west sheeren strate wesende tselvede van. LEENE TE WALLE ...
 1670 : (LB) 179 - 635 r. - Joos de Schuytere een ptije lants wesen. leen gebruyckt bij Jan Schaut ...
 1694 : 30 juni - Judocus van Branteghem (D 1655)
 ... leen sijnde een partije saeylant groot ontrent twee ghemeten gelegen binnen de prochie van poessele, abouterende daeranne oost het steerfhuijs van Anthone Schaut, suyt dheer

ende Mre. Franchois vande Vivere, west ende noort de straten ...

- 1724 : (GB) 179 - lant 635 roen
- 1975 : (TK) het wegstuk
- 1980 : (Popp 423/26) In de vorige eeuw werd op het noordelijk gedeelte van dit perceel een woning gebouwd.

Dit perceel is hooggelegen.

181

- 1587 : (LB) ... van twee ghemeten lants, zuyt daeranne gelant Jan Symoens met synder hofstede, noort *SEGERS BOSCH*, oost het leen van Jacob Schamp ...
- 1639 : (LB) A 60 - een stuck lants ...
- 1670 : (LB) 181 - een styck lant
- 1724 : (GB) 181 - lant 523 roen
- 1980 : (Popp 431)

Dit bos is genoemd naar een zekere *Segeer*.

185

- 1587 : (LB) ... noort Jan Symoens met het WATERLAT
- 1639 : (LB) A 56 - een stuck landt
- 1670 : (LB) 185 - 513 r. - een styck lants ghenaeamt TWATERLAET
- 1686 : (D 1647) ... suiijt sijn selfs met T'WATERLAT
- 1724 : (GB) 185 - lant ghenaeamt t WAETERLAT 513 roen
- 1730 : (GB) - landt ghenaeamt t WATERLAET 513 roen
- 1980 : (Popp 453) 't WATERLAT (woiterlat)

Mnl. *waterlaet* : „afwatering”.

Het zuidelijk deel van dit perceel is lager gelegen dan de rest van het perceel (zie ook hoofdstuk VII, 3).

186 - 188

- 1530 : 8 november - Jan Schamp (D 1606)
 ... welck min voors. leen es ghelegghen inde prochie van poesele
 groot viere ghemeten lettelt min ofte meer es de
 twee derden van eenen leen ghe-naemt het LEEN TER
 WALLE ...
- 1568 : 18 augustus - Lieven Schamp fi. Jans (D 1620)
 ... twee hondert en zesse en tsestich roeden lettelt min ofte
 meer en es de tweedeel vanden leene ghelegghen TEN WALLE...
- 1587 : (LB) ... oost het leen Jacob Schamp ...
 ... VIII^c roeden lants ghe-naempt het WALEN LEEN ...
- 1609 : (LB) ... van VIII^c roeden lants ghe-naempt het WALEN LEEN...
 ... stuck lant groot VIII^c roeden ghe-naempt het WALEN
 LEEN ...
- 1616 : 4 november - Lievin Schamp (D 1627)
 ... vanden leene ghen. TEN WALLE ...
- 1639 : (LB) A 61 - Heer ende M(eester) Adrianus Kerrens raedt s'H.
 inden provinciaelen raedt van vlaenderen een stuck landt leen
 sijnde hem competerende bij coope van Lieven Schamp ...
 A 62 - Jan van Doorne een stuck lant ...
- 1661 : 18 november - Adriaen Carins (D 1634)
 ... en es de twee deelen van leene ghe-naempt TE WAELE ...
- 1670 : (LB) 186 - 733 r. - Advocaet Carrens een ptije lants wesen;
 leen oost Jan Schaut met TWAELEN LEEN ...
 187 - 692 r. - ... noch een ptije lants wesen. leen ...
 188 - 782 r. - Jan Schaut een ptije lants ghe-naempt
 TWAELEN LEEN ...
- 1686 : 22 september - Jo^r. Charles Simons de Malvenda (D 1647)
 ... leen ... ghelegghen inde prochie van poessele, voornt. deel
 is de twee deelen van leene ghe-naemt DE WALLE, paelende
 oost Jan Schaut, suijt sijn selfs met t'waterlat, west Jacobus
 van Loo, den armen van poessel, M^r. Frans vande Vijvere,
 noort Antonius Schaut tot welcken leene van outs. toebe-
 hoort eene passague over den grondt van wijlen Lieven Dan-
 neels breet wesende eene roede ...
- 1724 : (GB) 186 - lant 733 roen
 187 - lant 692 roen
 188 - 'T WALEN LEEN 782 roen
- 1980 : (Popp 446/51) 446/48 en 451 = de voorste leen (186 en
 188 op kaart)
 450 = de achterste leen (187 op kaart)

189

- 1639 : (LB) A 63 - De kinderen van Raetsheere Kerrens een stuck lants ...
1670 : (LB) 189 - 901 r. - Den Ad^t. Carrens een styck lants ghe-naemt het BUNDER ...
1724 : (GB) 189 - T BUNDER VAN CARRENS 901 roen
1980 : (Popp 452) - den BUNDER

Uit het excerpt van 1639 blijkt dat dit perceel genoemd werd naar *Raetsheere Kerrens*.

197

- 1587 : (LB) ... een stick lants ghe-naemt den GENSTBULCK, groot VII^cVIC roeden ...
1639 : (LB) A 39 - een partije landt groot 794 R ...
1670 : (LB) 197 - 769 r. - een styck lants ...
1724 : (GB) 197 - lant 769 roen
1980 : (Popp 444)

Mnl. *genst* „brem”. Deze pl. komt ook voor in de fn. *Van de Genste* of *Van de Ginste*.

199

- 1587 : (LB) ... lant groot II^cL roeden genaemt den PENZAERT ...
1639 : (LB) A 37 - twee hondert vijftigh roeden lants genaemt den PENZAERT, ...
1670 : (LB) 199 - 649 r. (zuidelijk gedeelte)
1724 : (GB) idem
1980 : (Popp 442 - zuidelijk deel)

Mnl. *pens* „pens, buik”. Ws. een humoristische benaming voor een perceel dat de vorm heeft van een pens of een buik. Merkwaardig is de volksetymologische verschuiving naar *penzakskén* (zie volgend nr.)

Blijkens de kaarten is de *pensaert* een klein perceel uit een groter geheel, zodat Mnl. *pensie* „lijfrente ; huurprijs” hier ook toepasselijk is.

200

- 1587 : (LB) ... lant genaempt den PENZAERT ... (Jan Symoens)
noort de kercke van poesele, zuut de straete ...
1639 : (LB) A 36- een stucxken landt suiijt de straete noort tlant
vande kercke van poessele ...
1670 : (LB) 200 - 141 r. - een stycxken lants ... noort het kercke
lant van poessele ...
1724 : (GB) 200 - lant 141 roen
1980 : (Popp 441) het PENZAKSKEN

201

- 1587 : (LB) De Keercke van poesele heeft een stick lant groot twee
gemeten ...
1639 : (LB) A 35 - De kercke van poessele een stuck lants ...
1670 : (LB) 201 - 528 r. - Het kercke lant van poessel ...
1724 : (GB) 201 - den KERCKENBULCK groot 528 roen
1980 : (Popp 439)

In het LB van 1587 vinden we nog - Adriën Baudonck een stick lant groot VII roeden ghe-naempt den KERCKENBULCK. De naam kerckenbulck is echter achteraf geschrapt.

Reeds in 1587 was dit perceel eigendom van de kerk van Poesele.

202

- 1587 : (LB) De pastorie van poesele heeft in de voorn. prochie van poessele, een stuck lants genaempt de OUDE PRIESTER-AIGE groot II^c rouden metten walle daer anne gelant west Adriaen de Gruutere, oost de straete, zuyt de vyvere, ...
1639 : (LB) DOUDE PRIESTERAIJGE van poessele daer anne ghelant suiijt Jacqs van Laerebeke west de prochie van Loo-tenhulle ende oost commende aende straete.
1670 : (LB) 202 - 255 r. - De priesteræ van poessel wesen. eenen DRIJBECK lant wallen en mote, oost de straete suyt de voorn. Jaecqs van Laerebeke met een vijverken, west de prochie van Loo, is groot tot 255 roen.

- 1724 : (GB) 202 - lant, wallen en motte 255 roen
 1975 : (TK) den bek
 1980 : (Popp 440) de LAGE MEERS
 Het voornoemde vijverke werd tot voor een tiental jaren ge-
 bruikt als gemeentelijke stortplaats. Van de oorspronkelijke
 toestand valt nu niets meer te merken.

Mnl. *priesterage* „priesterhuis, pastorie”. Blijkens het excerpt van 1587 *oude priesteraije* was die pastorie toen reeds, afgebroken of vernield.

203

- 1587 : (LB) een hofstede groot IIII^c roeden hier voortijts ghenaeamt
 STEEMANS BULCK ... west de breemeersch ... (A 33)
 nogh een hofstede groot IIII^c roeden deselve stede hier
 voortijts ghenaeamt STEEMANS BULCK ... (A 32)
 1639 : (LB) A 32 -Jacques van Laerebeke in causen sijnder huys-
 vrouwe een behuysde hofstede met een stuck landt daer anne
 gheleghen ...
 A 33 - een onbehuysde hofstede daer anne paelende
 west de prochie van Lootenhulle ...
 1670 : 203 - 1281 r. (noordelijk deel) een hofstede met een
 meerselken en drij ptijkens saeylant met een vijverken, west
 de prochie van Loo
 1724 : 203 - hofst. en lant 1281 roen
 1980 : (Popp 554 en 555 a)

Steemans bulck behoorde toe aan een zekere *Steeman* of aan iemand die uit de stad kwam.

208

- 1587 : (LB) ... op een stick lants groot II^cIIIIC roeden genaemt
 T BORGELYNCK ...
 1639 : (LB) A1 - een stuck landt genaemt het CLEEN BORGHE-
 LIJNCK
 1670 : (LB) 208 - 261 r. - een partije lants ghenaeamt T'CLEIJN
 BORELIJNCK ...
 1724 : (GB) 208 - T' CLEEN BORRELIJNCKSKEN 261 roeden

1980 : (Popp 563 en het westelijk deel van 562 en 564bis)

Zie *Groot borghelijck*, volgend nr.

209

- 1587 : (LB) ... een stick lants groot VII^c roeden ofte daeromtrent ghe-naempt het GROOT BORGHELINCK
1639 : (LB) A 2 - een stuck landt ghe-naemt T GROOT BORGHELIJNCK
1670 : (LB) 209 - 717 r. - een ptije lants ghe-naemt het GROOT BOREL.
1724 : (GB) 209 - T'GROOT BORLIJNCK 717 roen
1980 : (Popp 562 en 564bis oostelijk deel)

De oorspronkelijke vorm is ws. *borrelinck* geweest (zie 1724 't *groot borlijck*). *Borlijck* is dan een personificatie met het suffix *-eling* van het Mnl. *borre* „bron, fontein”. Vgl. *grachtelingen* (St.-Martens-Latem) : personificatie van *gracht*. De naam bet. dan „perceel bij een bron gelegen” of „perceel waarop een bron ligt”. In *borel* is *-el* een oude diminutievorm zoals bijv. *pukkel* een diminutief is van *pok*, *bussel van bos* en *wegel van weg*. Ook Mnl. *borge* „borg, onderpand, koop op krediet” kan in aanmerking komen dan is de bet. „perceel dat als pand werd gegeven”.

211

- 1639 : (LB) A 4 - een half ghemet meersch ghe-naemt de COREEL MEERSCH ...
 A 5 - een half ghemet meersch ghe-naemt de COREEL-MEERSCH ...
1670 : (LB) 211 - 299 r. - ... een meersch ...
1724 : (GB) 211 - een partije lant 299 roen
1980 : (Popp 545)

Zie *coreelstuk*, nr. 213.

- 1639 : (LB) A 6 - Cathelijne vander plaetsen fj.^a Geerolfs een stuck lant genaemt het COREELSTUCK, ...
- 1670 : (LB) 213 - 370 r. - Pieter Frans ... een ptije lants ...
- 1724 : (GB) 213 - een partije lant groot 370 roen
- 1750 : (EA) ... ende den tweeden Bosch wesende een Bijlde partije eertijds saeylant abouterende zuyt de poecke ... bekent ten lantboucke van de voorschreven prochie articule tweehondert derthiene ...
in de kanttekening op de achterzijde staat :
2e JANNEKENS BOSCH
arle. 213 ten landboek 370 R
- 1980 : (Popp 543) het ZANNEKEN
de ZANNE

Mnl. *Coreel* = *careel* „tichelsteen, gebakken steen” ; het *coreelstuk* ligt ws. in de omgeving van een „kareeloven”. Ws. wijst dit toponiem erop dat daar vroeger leem werd gestoken om stenen te bakken. De huidige naam *zanne(ken)* is een volkse uitspraak van *Janneken* (1750). *Jannekens bosch* bet. „een bos toebehoorend aan een zeker *Janneke* = verkleinvorm van *Johanna*.”

214 - 216

- 1587 : (LB) twee sticken lants het een ghe-naempt DENEER LYSKENS groot III^cLXXII roeden, dander het HOOGHE LYSKEN met een mersch daerthenden groot tsamen III^cXC roeden.
- 1639 : (LB) A 26 - een stuck landt
A 7 - een stuck landt met een meerselken
- 1670 : (LB) 216 - 464 r. - een styck lants
215 - 354 r. - een styck lants
214 - 128 r. - Joos Tant, een meersselken
- 1724 : (GB) 216 - lant 464 roen
215 - lant 354 roen
214 - JOOS TANTS MEIRSLEKEN 128 roen
- 1980 : (Popp 539/42) de LIJSTJENS
't LIJSTJEN

Lijskens staat hier ws. in verband met *lis* „riet” ; het is trouwens een vochtige

grond wat de bet. „grond begroeid met riet” aanvaardbaar maakt. *Neer* bet. „lage” en *hooghe* natuurlijk „hoge”. *Lijstjens* is een normale taalkundige evolutie van *lijskens*, vgl. *straetkijn* - *straatje*.

217 - 220

- 1639 : (LB) A 8 - een partije lants, bosch ende meersch ghe-naemt den HUL
- 1670 : (LB) 217 - 181 r. - een ptijken ghewheet ...
218 - 372 r. - eenen bosch ghe-naempt den HUL BOSCH ...
219 - 756 r. - een ptije saeylant ghe-naempt den HUL...
220 - 1368 r. - eenen bosch ... oock ghemt den HUL-BOSCH.
- 1724 : (GB) 217 - lant 184 roen
218 - CLEIJNEN HULLEWASCH 372 roen
219 - MIDDELSTEN BOSCH 756 roen
220 - GROOTTEN HULLEBOSCH 1368 roen
- 1750 : (EA) ... den eersten bosch genaemt is den HULLEBOSCH, abouterende zuyt aen de reviere de poecke, ... bekent ten lantboucke der voornoemde prochie van poessel arlis 217, 218, 219 ende 220 tsaemen groot volgens den selven lant-boeck twee bunder achthondert tachtentigh roeden ... in de kanttekening op de achterzijde staat :
Coocontract van twee partijen bos binnen poessel d'eerste groot 2 bund. 880 R genaemt den HEULBOS, ...
1^e den HEULEN BOSCH ten landboek arlen 217, 218, 219, 220 2 bunders 880 roeden
- 1980 : (Popp 538) den HUL

Hul is hetzelfde als *hil* en bet. „heuvel”, zie ook nr. 221 en 263 - 266.

221

- 1639 : (LB) A 9 - ... eenen meersch ...
- 1670 : (LB) 221 - 505 r. - eene meersch ghe-naempt de HUL-MEERSCH ...
- 1724 : (GB) 221 - den HULLEMEERSCH 505 roen

- 1730 : (GB + aanv.)
- 1757 : 221 - den HULLEMEERSCH 505 roen
- 1767 :
- 1946 : (Popp 515) den BOSCH 78a40ca (op uittreksel v/h kadaster
in bezit van de eigenaar)
- 1980 : (Popp 515) den BOS

Zie vorig nr. en nr. 263 - 266.

222

- 1639 : (LB) A 10 - eenen bosch ...
- 1670 : (LB) 222 - 646 r. - eenen bosch ...
- 1724 : (GB) 222 - bosch 646 roen
- 1980 : (Popp 516) den BOSMEERS

223

- 1639 : (LB) A 20 - De kercke van poessele eenen meersch ...
- 1670 : (LB) 223 - 728 r. - De KERCKEMEERSCH ...
- 1724 : (GB) De kercke van poessele
223 - haeren KERCKEMEIRSCH 728 roen
- 1730 : (GB) 223 - den KERCKEMEERSCH 728 roen
- 1774 : (GB 1730 aanv.) den KERCKEN MEERSCH 728 roen
- 1980 : (Popp 521) : Tegenwoordig het enige bos dat de gemeente telt,
gewoon door iedereen den BOS of POESELBOS genoemd

Meers die eigendom is van de kerk.

226

- 1639 : (LB) A 23 - een stuck landts ...
- 1670 : (LB) 226 - 668 r. - een styck lants
- 1724 : (GB) 226 - de BIJLEVE groot 668 roen

- 1730 : (GB + aanv.)
 1736 : 226 - de BIJLEVE 668 roen
 1740 :
 1749 :
 1980 : (Popp 528) - T'EIGEN LAND

Mnl. *bijleve* = *bilevinge* „levenslang vruchtgebruik”. Bet. „stuk land waarop men levenslang vruchtgebruik had”. Trouwens de naam *t'eigen land* (1980) kan ook hierop wijzen.

227 - 230

- 1639 : (LB) A 17 - een stuck landt
 A 18 - een stuck landt daer anne ghelandt suiijt Jacqs
 van Haute ende de meersch competerende de
 kercke van poessele
 A 21 - een stuck lants daer anne ghelant suiijt de
 meersch vande kercke van poessele
 A 22 - een stuck lants daer anne ghelant suiijt de
 meersch vande kercke van poessele
- 1670 : (LB) 227 - 552 r. (= A 22) Clara Speeckaert een ptije lants
 ghenaemt den PERACKER, oost Joos Vormeseele met een
 derde uuyt dese ptije suiijt de kerckemeersch
 228 - 276 r. (= A 21) Joos Vormeseele, een ptijken
 lants, oost den uuytwech vanden kerckemeersch, west Clara
 Speeckaert met de twee derden deele, noort de straete.
 229 - 830 r. (= A 18) Pauwels vander Camere, een par-
 tijje lant ghempt. den PERACKER ... suyt den kerckemeersch,
 west den uuytwech van voorn. meersch ofte Vormeseele ...
 230 - 326 r. (= A 17) ... een styck lant inden PER-
 ACKER ...
- 1724 : (GB) 227 - lant 552 roen
 228 - noch lant 276 roen
 229 - den PERACKERS 830 roen
 230 - lant 326 roen
- 1980 : (Popp 517 west = A 17) den PERAKKER
 (Popp 518 = A 18) de PERAKKER
 (Popp 522/27 = A 21 en 22)

Per, perre staat in verband met *park, perk* „omheining, omheinde ruimte”. Een *perakker* is dus „een omheinde akker”.

235

- 1639 : (LB) B 2 - een stuck landt ...
1670 : (LB) 235 - 538 r. - een ptije lants ghenaeamt den HECKERS-
PUT ...
bij 234 : ... oost Lieven Schaut met den NECKERSPUT ...
(Hier stond oorspronkelijk ook heckersput geschreven doch
de letter „h” werd doorstreept en er werd een „n” boven
geschreven)
1724 : (GB) 235 - den NECKERSPUT 538 roen
1980 : (Popp 476, 478, 507) 478 is de put zelf en deze wordt soms
nog zo genoemd. Ook de percelen 504 en 506 werden vroeger
de NEKKERSPUT genoemd.

De oorspronkelijke schrijfwijze is *neckersput*. Mnl. *necker* „watergeest”. Dus een put waar volgens het volksgeloof watergeesten woonden. In de omgeving (nr. 248) lag ook de vierschaar.

239

- 1587 : (LB) (Joos van Maldeghem) Den selven noch van twee ghe-
meten lants genaemt t GYSELSTICK, daer inne de weduwe
van Joos Ryckart mede in gerecht soude wesen, alst blyckt
inden ouden bouck : oost comende an poeselbosch ...
1639 : (LB) B 1 - een stuck lant ghenaeamt het GIJSELSTUCK ...
1670 : (LB) 239 - 1149 r. (O-zijde) Van den Haute, pachter Gillis
Melsens ... commend oock noort met de planterije ter straeten.
1724 : (GB) 239 - lant 1149 roen
1980 : (Popp 503, 504 O-deel)
Popp 504 : wij noemden dat land ook de NEKKERSPUT.

Mnl. *gisel* „een door schepenen aangewezen persoon, die dienen moest als waarborg van nakoming van de vrede tussen bijzondere personen”.

Ws. is dit een perceel dat als waarborg moest dienen om een belofte na te komen.

We kunnen *gisel* ook beschouwen als een verkorte vorm van de Germ. vn.

Giselbrecht, die ook nog als fn. voortleeft.

Nekkersput, zie nr. 235.

239, 241, 243, 246, 249

- 1530 : (D 1608) ... aende landt daemen heet POESELBOSCH ...
1535 : (D 1610) ... ant lant dat men heedt den POESELBOSCH ...
1587 : (LB) ... zuyt den POESELBOSCH ...
... west de dreve van POESELBOSCH ...
... het gyselstick inden POESELBOSCH ...
1639 : (LB) ... oost de dreve van POESSEL BOSCH ... (B 12)
... noort ande landen diemen noemt de POESSEL-
BOSCH ... (B 13)
... west de dreve vanden POESSELBOSCH ... (B 18)
Volgende percelen omvatten vermoedelijk dit gebied :
LB 1639 : B 1, 4, 5, 7, 8, 9, 10.
GB 1724 : 239, 240, 241, 243, 246, 249
Popp '80 : 332, 494, 498, 501, 502, 504

244

- 1530 : 14 november - Franchois Robertmeasure alyas de bylowe
(D 1608) ... leen ... een behuude stedeken groot hondert
roen lettelt min ofte meer commend metten zuuthende ande
landt daemen heet poeselbosch ende metten noortzyde ande
strate ...
1535 : 3 september - Loijs de Robertmeasure alias bilonez (D 1610)
... comende metten zuutsyde ant lant dat men heedt den
poeselbosch ende metten noorthende an de strate teghen
Simoen Braets stede groot zijnde het voors. *leen* hondert
roeden lettelt min of meer ...
1595 : 20 mei - Janneken Mortier huusvrouwe van Joos Wieme
(D 1622) ... *leen* ghelegen in de prochie van Poesele groot
hondert rouden lighende ommecant ende ommegracht oost
ende suut daeranne gelant Joos de Pestele ...
1598 : 20 februari - Joos van Doorne fi. Joos (D 1624)
Dit naervolghend is de grootte ende denombrement van een
leene dat ick Joos van Doorne als bedeedelick man over
Joosken van Doorne mijne zone houdende ben in leene ...
... bij coope van Joos Wieme over Janneken Mortier sijne
huusvrauwe 't selve leen ghelegen inde prochie van Poesele
groot wesende hondert roeden lighende ommecant en,
ommegracht, oost en zuut daeranne gelant Joos de Pestele,

- noort sheeren strate ...
- 1639 : (LB) B 12 - Joos van Doorne drij parcheelkens lant daer anne ghelant noort de straete oost de dreve van poessel bosch ... (leen = de twee oostelijke perceeltjes)
- 1667 : 22 februari - Lieven van Doorne fi. Joos (D 1637)
... *leen* groot honderdt roeden oost ende zuut Joos van Doorne ...
- 1670 : (LB) 244 - 96 r. - Lieven van Doorne een hofstedeken wese-
sende leen gebruyckt bij Joos Wieme oost en suyt Joos van Doorne west dhoors Joos Loontjens noort de straete is groot tot sessentneghentich rn.
- 1724 : (GB) 244 - hofst. 96 roen
- 1729 : (PR) bl. 89 : nr. 23 Kinderen Joos Huijgeveldt
- 1980 : (Popp 337)

245 - 246, 249

- 1639 : (LB) B 7, 8, 9, 10 - ... landt ...
- 1670 : (LB) 245 - 511 r. - een styck lant ghenampt CONVERSATIE oost de hoors Loontjens met een vierde part uuyt de selve ptije.
246 - 170 r. (2 X) - een ptije lants
249 - 596 r. - een styck lants ghenampt
T CONVERSATIE GOET ...
- 1724 : (GB) 245 - lant 511 roen
246 - lant 340 roen
249 - CONFISCAE LANT 596 roen
- 1730 : (GB) 245 en 246 id.
249 - CONFISCATIE LANT 596 roen
- 1980 : (Popp 332 NW-deel, 494)

De bovenvermelde percelen maken deel uit van het gebied dat vroeger „Poeselbos” genoemd werd.

Lat. *confiscatio* „verbeurdverklaring, inbeslagneming ten voordele van de staat”. Ws. is dit stuk land tijdens de godsdienstoorlogen verbeurd verklaard. De schrijver van 1670 heeft het woord niet begrepen en schreef een woord (*conversatie*) dat hem wel bekend was, dit verschijnsel, volksetymologie genoemd, komt vaak voor in de toponymie.

247

- 1639 : (LB) B 13 (westelijk deel)
1670 : (LB) 247 - 514 r. - een ptije gheweet ghe-naempt DACH-
TERSTE MEERSCH ...
1724 : (GB) 247 - meirsch 514 roen
1980 : (Popp 494)

248

- 1639 : (LB) B 14 - De ghemeene hoors Joos van Doorne eenen
boombosch daer de vierschaere van poessele inne staen moet
oost ende west ande gronden Joos van Doorne.
1980 : (Popp 495 NO-deel). Op kaart 248.

De vierschaar is de plaats waar het gerecht bijeenkwam om recht te doen.

248

- 1639 : (LB) B 13 (O-deel) Den selven (Joos van Doorne) twee par-
tijten meersch nevens elckanderen paelende suijt ende west
ande poucke noort ande landen diemen noemt de poessel-
bosch ende oost dheere vande lande van nevel ende de vol-
genden boombosch.
(LB)
1670 : 248 - 1056 r. - Joos van Doorne een ptije gheweet ende
saeylant ghe-naempt den BOSCH, oost Lieven van Doorne
met het walleken en de weesen van mijn heeren van West-
ackers suyt de beke west Lieven van Doorne met sijn meersch
noort t conversatie goet.
1724 : (GB) 248 - lant ghe-naemt den BOSCH 1056 roen
1762 : (GB) 248 - landt genaemt den BOSCH 1b156r.
1765 :
1980 : (Popp 495/96) 'T BEEKSTUK

253 - 256, 258

- 1587 : (LB) ... eerst eene behuude hofstede groot IIII^c roeden met een stick lant ghenampt het WESTACKERKEN gheleghen zuut ant hof, oost Mre. Wm. van. Camere ende sheeren strate, zuut den heere van Nevele groot VIII^c roeden ...
- 1639 : (LB) B 17 - een behuude hofstede met een stuck lant daer anne liggende ghenampt den WESTACKERE ...
- 1670 : (LB) 253 - 206 r. - (Lieven van Doorne) zijn hofstede ...
254 - 63 r. - Joos van Doorne zijn hofstede ...
255 - 188 r. - eenen bogaert ...
256 - 426 r. - een partije lants in den WESTACKER ...
258 - 369 r. - een partije lants in den WESTACKER ...
- 1724 : (GB) 253 - hofst. 206 roen
254 - hofstede groot 63 roen
255 - den bogaert 188 roen
256 - lant inden WESTACKER 426 roen
258 - lant inden WESTACKER 369 roen
- 1980 : (Popp 324, 324bis, 325, 326, 328, 330 b.)
Alleen het perceel 324 was door de eigenaars vroeger gekend als de WESTACKER later werd het POESELE WALE genoemd.
Opvallend is hier ook de splitsing van de hoeve (voor het eerst vermeld in 1670). Deze toestand is tot op heden dezelfde gebleven.

Bestanddeel *akker*, zie *grootakker*, nr. 164 - 165. Ws. genoemd naar een familie van *Westackere*, daar deze akker niet in het westen van het dorp ligt, noch ten westen van een bestaande hoeve.

257, 259

- 1639 : (LB) B 16 - een motte wallen ende twee sijnghele daer anne liggende ...
- 1670 : (LB) 257 - 267 r. - een partije lants ghenampt den HOOGHEN LOCHTIJNCK ...
259 - 355 r. - een meerselken ende mote ghenampt het WALLEKEN ...
- 1724 : (GB) 257 - HOOGHEN LOCHTIJNCK 267 roen
259 - het WALLEKEN groot 355 roen

- 1980 : (Popp 322) de LAGE MEERS, vroeger ook de MOTTE genoemd.
 (Popp 323) vroeger den HOOGEN LOCHTINK genoemd.

Mnl. *lochtinc* „open plaats of tuin bij een huis ; tuin ; moestuin”.

Mnl. *walleke* „kunstmatige heuvel” en later „ de gracht van de wal”, zie ook *molenwal*, nr. 31.

Mnl. *motte* „ophoging van de grond”, zie ook nr. 111.

260

- 1639 : (LB) Mh^{ere} Jan ende Jo^{ere} Jooris della Faillie heeren van. lande van Nevel een partije lant ende meersch comende met een dreve ter straten ...
- 1670 : (LB) 260 - 1521 r. - De weesen mijn heere van WEST-ACKERE een ptije lants en. meersch gebruyckt bij Lieven van Doorne commend oost met een dreefken ter straeten ...
- 1724 : (GB) 260 - WESTACKERS LANT EN MEIRSCH 1521 roen
- 1980 : (Popp 316, 318, 321)

262

- 1587 : (LB) ... west GEMEENTE VAN POUSSELE ... (bij beschrijving eigendom Pieter vander Haghen en Joos Helaudt)
- 1639 : (LB) D 8 - Een cleijne eervve geleghen daerment noemt poesselwaele ghe-naemt het GHEMEE(N)TE VAN POESSELE daer de straete over loopt om door de beke te rijden ende den wegh omme te passeren over de brugghe.
- 1670 : (LB) 262 - 650 r. (oostzijde) ... een meerselken ende een hofstee met de oude straete, oost de straete ...
- 1980 : (Popp K 17 oostzijde)

Mnl. *gemeente* „vergadering, raadsvergadering”. Hier duidt *gemeente* de vergaderplaats aan die rechtover *den ovenbulck* ligt (zie nr. 267).

263 - 266

- 1639 : (LB) D 3 - een partije landt ghenaeamt den COSTERS HUL ...
1670 : (LB) 264 - 283 r. - een deel van COSTERS HUL ...
265 - 303 r. - een ptije lant ghenaeamt COSTERS HUL..
1724 : (GB) 263 - deel van COSTERS HUL 295 roen
264 - id. 283 roen
265 - COSTERS HUL 303 roen
266 - COSTERS HUL groot 328 roen
1975 : (TK) Popp K1 = het moeshofke
1980 : (Popp K 1/4, 6, 9, 11)

In Vlaanderen is *hül(le)* of *hul(le)* het gebruikelijke woord om een hoogte aan te duiden. Deze hoogte werd genoemd naar een vroegere eigenaar of gebruiker *Coster*.

267

- 1639 : (LB) D 7 - een partije van lande paelende suijt de wesen
Joos Wieme ende voorts rondomme de straete.
1670 : (LB) 267 - 373 r. - een styck lants ghenaeamt het OVEN
BULCXKEN paelende oost west ende noort de straete.
bij 269 : noort dhoors Braet met het OVENBULCXKEN ...
1724 : (GB) 267 - T'OVEN BULCXKEN 373 roen
1980 : (Popp K 19)

Een oven is een bakhuis. Blijkbaar stond op dit perceel een *oven*, misschien wel een gemeenschappelijk bakhuis.

Bulck, zie nr. 38.

268

- 1587 : (LB) ... II^c roeden lants op PIER DALEMANS BULCK ...
1639 : (LB) D 5 - een deel van een meerdere partije genaemt PIETER
DAELMANSBULCK waer van het surplus light op de prochie van nevele ...
1670 : (LB) 268 - 296 r. - ... een styck lant ghenaeamt PYRAMUS
BULCK liggend ten deele op de prochie van nevele ...
(bij 269) ... zuyt het dreefken van PIRAMUS BULCK, west

PIRAMUS BULCK.

- 1724 : (GB) 268 - den PIRAMUS BULCK 296 roen
1730 : (GB) 268 den PIRAMUSBULCK 296 roen
1749 : (GB 1730 aanv.) 268 - den PIRAMUS BULCK 296 roen
1980 : (Popp K 20)

Bulk, zie nr. 38.

De gebruiker van deze *bulk* heette *pier dalemans*, maar toen het volk of de copiiet de naam vergeten was maakte men er *piramus* van.

275

- 1639 : (LB) D 28 - Rougier Loonkens een stuck lant ...
1670 : (LB) 275 - 300 r. - De wesen van Charel Wieme een ptije lants ...
1724 : (GB) 275 - AERM LANT 300 roen
1754 : (EA) Eene partije landt ghenaeamt het AERM GHEMETH gheleghen binnen de voorseijde prochie groot drij hondert roeden ...
Bij de kanttekening : 2° het ARM GEMET 300 r.
bij carte n° 9
1820 : (EA) Ten achtsten, eene partije land genaemt het AERM GEMET, bij carte vermeld numero negen, grotes zevenenveertigh peerssen en half ofte driehondert achttien roeden.
1980 : (Popp K 53) Zie ook nota bij nr. 307.

De opbrengst van het *armland* moest dienen om de armen van de gemeente te onderhouden. Zie ook nr. 83 *heilig geest bulk*.

277

- 1639 : (LB) D 20 - een stuck landt ...
1670 : (LB) 277 - 504 r. - een styck lants ghenaeamt de LEUKE ...
1724 : (GB) 277 - de LEUCKE 504 roen
1980 : (Popp K 64)

Leucke is ws. hetzelfde als *look(e)*, zie *lookbulck* nr. 104.

278

- 1587 : (LB) ... een stick lants groot V^c roeden ghenaept de
LEUKE, groot als voren ...
1639 : (LB) D 19 - een stuck landt ...
1670 : (LB) 278 - 507 r. - een styck lant oock ghenaept de
LEUKE ...
1724 : (GB) 278 - de LEUCKE 507 roen
1730 : (GB) 278 - lant de LEUCKE 507 roen
1980 : (Popp K 65)

Zie vorig nr.

280 - 281

- 1587 : (LB) ... van een stick van vijf ghemeten ghenaept 'T STICK
BOVEN MAELTE ...
(LB) ... over het vierde in een stick van vijf ghemeten ghe-
naept de MAELTE ...
1639 : (LB) D 16 - een partije landt ghenaept de MAELTE ...
D 17 - een stuck landts ...
1670 : (LB) 280 - 750 r. - een styck lants ...
281 - 788 r. - een ptije lants ...
1724 : (GB) 280 - dheeft lant van loo 375 roen
280 - de wederheeft 375 roen
281 - noch lant groot 788 roen
1730 : (GB) 280 - lant van Loo 750 roen
281 - landt 788 roen
1753 : (GB) 280 - landt van VAN LOO de MAELTE 750 roen
1975 : (TP) 67a = hogen kouter bulk (nr. 280)
1980 : (Popp K 67a, 67b, 68)

Maelte, zie *maeltestedeken*, nr. 301.

282

- 1639 : (LB) D 29 - Baven van Dierdonck een stuck landt ...
1670 : (LB) 282 - 777 r. - Dhoors B. van Dierendonck een styck

- lants ...
- 1724 : (GB) 282 - den DIEDONCK 777 roen
 - 1730 : (GB) 282 - den DIERDONCK 777 roen
 - 1758 : (EA) ... een partije landt genaemt den DIERDONCK
groot ontrent achthondert roeden ...
 - 1980 : (Popp K 96 ZW-helft)

Dit perceel is genoemd naar de gebruiker of eigenaar *Baven van Dierdonck* (1639).
Den diedonck is een copistenfout.

283

- 1639 : (LB) D 30 - een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 283 - 734 r. - een styck landts ...
- 1724 : (GB) 283 - een partije lant groot 734 roen
- 1734 : (EA) ... een partije van lande ghenaeamt het LANGHE-
STUCK groot seven hondert vierendertigh roeden geleghen
binnen de prochie ende vrijeneijgdomme van Poessele op
den wijck van kerrebrouck ...
- 1746 : (EA) een partije land genaemt het LANGESTUCK ... noort
den aermen van poessel
- 1980 : (Popp K 96 NO-deel) de LANGE VEURE

Genoemd naar de vorm.

287

- 1639 : (LB) D 47 - Wenemaers hospitaal een stuck lants ...
- 1670 : (LB) 287 - 274 r. - Laurs. Verplaetsen een styck lants ...
- 1724 : (GB) 287 - lant hospitaal St^o Veirle 274 roen
- 1726 : (GB 1724 aanv.) 287 - thospitaal van St^o Veirle tot Ghendt
een ptije lant groot 274 roen
- 1730 : (GB) 287 - landt van Wenemaers hospitaal groot 274 roen
- 1980 : (Popp K 94, 94bis NO-zijde)

Dit perceel was eigendom van het hospitaal St.-Veirle te Gent ook *Wenemaers hospitaal* genoemd.

293

- 1639 : (LB) Pauwels Roggeman een stuck lant ...
1670 : (LB) 293 - 458 r. - Ad^t. Hauwe een ptije lants ghenaept
DELSHAEGHE ...
1724 : (GB) 293 - D'HELSHAEGHE van advocaet Hulthem
458 roen
1975 : (TK) zie 294
1980 : (Popp K 84 westzijde)

Els is de bekende boomsoort.

294

- 1639 : (LB) D 40 - een stuck landt ...
1670 : (LB) 294 - 1262 r. - een ptije lants ghenaept den
HOOGHEN DROOGHEN ...
1724 : (GB) 294 - den HOOGHEN DROOGHEN 1262 roen
1975 : (TK) het groot bijstuk
1980 : (Popp K 84 middenste deel)

297 - 298

- 1639 : (LB) D 36 - een stuck lant ...
1670 : (LB) 297 - 346 r. - een ptije achter de schuere ghenaept
T CLAVERSTYCK ...
298 - 1018 r. - een ptije lant ghenaept T CAU-
TERKEN.
1724 : (GB) 297 - T'CLAVERSTUCK 346 roen
298 - T'CAUTERKEN 1018 roen
1980 : (Popp K 70)

Dit perceel is genoemd naar het gewas. *Kouter*, zie nr. 35.

301

- 1587 : (LB) ... een stick groot IIII^CLII roeden ghenaeamt
TMAELTESTEDEKEN, gheleghen ande brugghe van tpacht-
hof van voorn. Speete (= Meester Pieter van Speete, procu-
reur postulant inden raedt van vlaenderen), daeranne ghelant
oost de dreve, zuut sheeren strate loopende van nevele naer
poessele wale, ...
- 1639 : (LB) D 15 - een stuck landt met een meersselken deur tgijn-
den anne ...
- 1670 : (LB) 301 - 425 r. - een ptije lants met een cleyn meersselken
en een dreve ...
- 1724 : (GB) 301 - lant meirsch en dreve 425 roen
- 1975 : (TK) het hoekstuk
- 1980 : (Popp K 30/31)

Omdat dit perceel de grens vormt met Nevele denken we hier aan Mnl. *mael* „te-
ken, grensteken”. *Maelte* is een afleiding met het suffix *-t* en bet. „plaats bij de
grens, plaats waar de grens ligt”. In Moen (W.-VI.) vonden we *berghelt* „plaats
waar een bergje is”.

305

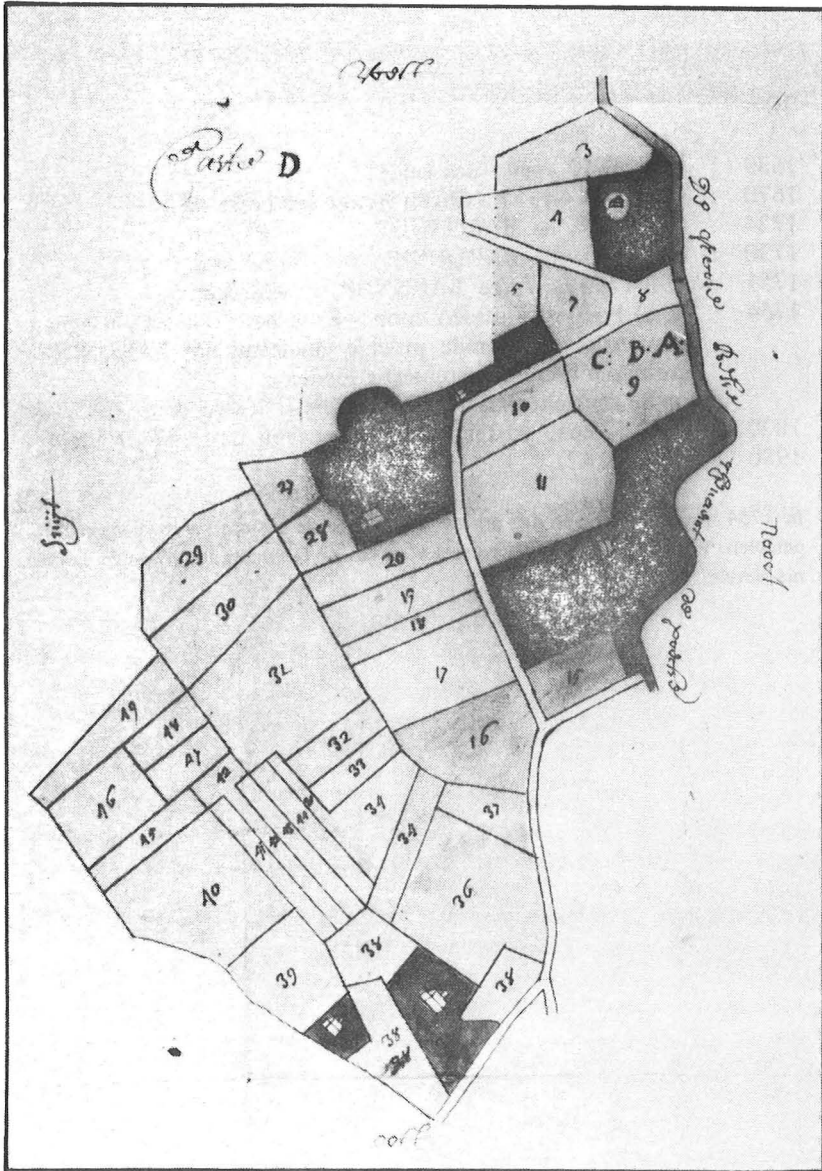
- 1587 : (LB) ... een stick lant groot vier gemeten (bij Charel
Wieme) oost de weduwe Adolf van Havere met den
WONTERGHEM ...
- 1639 : (LB) D 11 - een stuck landt genaemt den WONTERGHEM ...
- 1670 : (LB) 305 - 1260 r. - een ptije lants ...
- 1724 : (GB) 305 - lant van mijnheer Beauvoorde 1260 roen
- 1730 : (GB) 305 - landt van mijnheer van Beauvoorde 1b360 r.
- 1746 : (EA) ... de drij deelen van viere van een partije lant genaemt
den GROOTEN WONTERGHEM groot ontrent een bunder.
- 1980 : (Popp K 39/41)

Wontergem is een plaatsnaam in de omgeving van Deinze. De oudst bekende bal-
juw van Poesele was *Frans van Wonterghem* (1412).

307

- 1639 : (LB) D 10 - een stuck landt ...
- 1670 : (LB) 307 - 464 r. - Charel Wieme een hofstede ...
- 1724 : (GB) 307 - de BARONNIJE 464 roen
- 1730 : (GB) 307 - de BARONNIJE 464 roen
- 1751 : (GB 1730 aanv.) de BARONNIJE 464 roen
- 1754 : (EA) Poessele - sesden coop - Eene partije landt gheleghen
binnen de voornomde prochie gheenaemt de BARONNIJE,
groot vier hondert vierensestig roeden ...
op de kanttkening : 1° de BARONNIJE 464 roeden
- 1820 : (EA) ... eene partije zaeijland genaemt de BARONNIJE ...
- 1980 : (Popp K 42)

In 1754 waren de *kerk* en *den armen* van Poesele de eigenaars van de verkochte percelen. Vermoedelijk was dit perceel vóór de 16e eeuw eigendom van de baronie Nevele.



De carte D sijn de gronden
 liggende over de reviere
 ghenaemt de poucke inden wyck die men noemt kerrebrouck.

X. NIET SITUEERBARE PERCELEN

Het betreft hier lenen of toponiemen die omwille van het ontbreken van gegevens niet juist konden aangeduid worden op kaart of waarvan slechts vermoedens zijn omtrent hun ligging.

- 1530 : 4 mei -Jan de Meestere (D 1604)
... leen ... op een ghemet lants liggheent inde voorn. prochie
Willem van Auweghem es ghelant west, de caelne oost ende
noort tscheren strate ...
-
- 1530 : 10 november - Jacob de Comere (D 1607)
... heeft inde voors. prochie van poesele opden zuutzijden
vanden kercken ende tzeysgoet dat penninckrente gheeft ligt
daerment heet de SPERREMEERSCH en den SPERREBULC
ofte daerontrent ...
- 1535 : 27 april - Pieter vander Woestijnen (D 1609)
... op de suutsyde vanden kercken een cheynsogoet dat pen-
nijnckrente gheeft en den voors. leen jaerlicx schuldich es heft
daerment heet de SPERMEERSCH en den SPERBULC ...
- 1583 : 21 mei - Dieric Oste filius Baudewyns (D 1621)
... de SPERMEERSCH den SPERBULC ...
- 1609 : 12 juni - Jan Symoens (D 1625)
... de SPERREBULCK ende SPERREMEERSCH ...
- 1613 : 9 mei - Jan Symoens (D 1626)
... inden SPERREBULCK, SPERREMEERSCH ...
- 1683 : 20 december - Petrus Severinus van Alstein, priester
(D 1645/46)
... binnen de prochie van poessel op de suutsyde vande kercke
daerment noempt de SPERACKERE SPERREBULCK ende
SPERREMEERSCH ofte daerontrent ...
- 1689 : 1 december - P.S. van Alstein, priester (D 1649/50)
... daerment noempt de SPERACKERE, SPERREBULCK
ende SPERREMEERSCH ofte daerontrent ...
... leen mij toecommend van mijnen vadere Meester Charles
van Alstein, in sijne leven advocaet inden rade van Vlaenderen
ende greffier vanden baronnije ende lande van Nevel ...
- 1980 : Vermoedelijk gaat het hier om de gebieden 123/26 en 139/40
op de kaart (zie ook bij nr. 24).

Mnl. *sperren* „afsluiten”. Ws. hetzelfde als *peracker* „omheinde akker” (hfst. IX, D, 227 - 230).

- 1587 : (LB) Adrian Baudonck een stukken lants groot C roeden of te daerontrent genaempt het AUDE STEDEKEN, lighende ommebracht, oost de straete ...
- 1980 : Volgens de beschrijving van dit perceel en de aanpalende zou dit stukje land gelegen zijn op de scheiding van de nrs. 1 en 2 op de kaart (nu Popp 272/73). De LB van 1639 en 1670 maken er echter geen melding van. Op deze plaats was tot een tiental jaren terug nog een vijverken, misschien was dit het laatste spoor van de beschreven gracht.
-

- 1587 : (LB) Adrian Baudonck, vier gemeten ende XVII roeden lants lighende in CHEYSACKERE ... noort oost de calene ...
- 1980 : Vermoedelijk de nrs. 86/88 op de kaart.

Zie hfst. IX, D, nr. 93.

- 1587 : (LB) Cristiaen Symoens heeft inde prochie van poussele een hofstede genaempt het WALLEKEN groot V^c roeden, noort ende oost gelant Lieven vanden Steene, met syn bylene, zuut de straete loopende naer veldeken, west Geerart Speeckart, ende heeft gestaen inden ouden bouck van poessele f^o 9, ende gelt jaerlicx in evene, I halster
- 1980 : Het grote struikelblok om dit perceel op kaart aan te brengen is de vermelding „zuut de straete loopende naer veldeken”. Volgens de ligging van de straten kan geen enkel perceel met de zuid of de noordzijde aan een straat gelegen zijn die naar het Veldeken loopt, enkel oost en west zijn mogelijk. Toch hebben we vermoedens dat het hier zou gaan om het nr. 63 op de kaart en wel om volgende redenen :
1. De bedoelde weg zou wel eens de uitweg kunnen zijn die van de Bredeweg naar de hoeve loopt en die vroeger waarschijnlijk ook met de Beentjesstraat in verbinding stond. Het bekijken van dit perceel op de Popp-kaart sterkt dit vermoeden.

2. In het LB 1639 (nr. C 63) vinden we volgende tekst :
„een behuijsde hofstede ende walleken ...”
-

- 1587 : (LB) Den selven (Cristiaen Symoens) van een gemet lants genaempt SPURIJNCX STEDE : ende daeranne gelant oost de hoirs van Geerolf Elaut, zoot het pouck straetken ...
1980 : Vermoedelijk een deel van nr. 41 (1639 : nr. A 84) op de kaart.

Ws. een fn. *Purinc*. In 1639 was deze *stede behuusd*.

- 1587 : (LB) Item (Joost de Veij) noch een cleen partijkens lant genaempt het BUNDERKEN, groot XLV roeden, bij coope van Marten de Buck, daeranne ghelant, oost sheeren strate, noort Carel Wieme, zoot sheren strate, west den selven Carel Wieme ...
1980 : Dit perceeltje zou op de wijk Kerrebroek moeten gelegen zijn. Niet teruggevonden.

Duidelijk een spotnaam daar dit *partijken* maar 45 roeden (= 1/20 bunder) groot was.

XI. TOPONIEMEN, NIET GEATTESTEERD IN OUDE BRONNEN

- Toponiemen die niet in oude bronnen werden teruggevonden, maar wel op de toponymische kaart van 1975 (TK 1975).

- 2/4 en 15 : de PAEPEKOUTER (Popp 229, 270/72)
 24 en 25/26 : de grens tussen deze twee percelen (Popp 119 en 122) het ABEELSTRIPKEN : Begin deze eeuw stond hier nog een rij knotwilgen en elshout. Deze werden gekapt rond 1930.
 44 : het LEENSTUK (Popp 7)
 116 : de LANGE BEDDEN (Popp 298, 298 a)
 120/24 : de LANGE AKKERS (Popp 358/59)
 128/30 : de BIEZEMKOUTER STUKKEN (Popp 350, 473/74)
 191 : den DOORNAKKER (Popp 455)
 204 : de STEE (Popp 549) Deze benaming slaat vermoedelijk terug op de hofstede die stond op nr. 205 van de 16e tot de 18e eeuw. Dit perceeltje maakte er wel altijd deel van uit alhoewel het apart geregistreerd staat.
 205/6, 212 : de BOSSEL MEERS (Popp 544, 547/48)
 262/66 : het GOED TER LUCHT (Popp K 1/17)
 270/78 : het GOED TER WALLE (Popp K 48/64) (niet hetzelfde als het *leen ter walle* (hfst. IX, D, nr. 179 en 186-188).
 272 : de HALVE MANE (Popp K 49)

- Twee hoeven waarvan in de geraadpleegde bronnen geen spoor werd teruggevonden.

Het GOED TER LUCHT : Volgens DP & B (blz. 3) werd deze pachthoeve reeds in 1459 vermeld, spijtig genoeg ontbreekt de bronvermelding. In onze opzoeken vonden we echter nergens een spoor van dit goed. De TK 1975 duidt het gebied wel aan, op aanduiding van een ondervraagd persoon. Dit gegeven lijkt ons echter twijfelachtig.

Het GOED TER WALLE : Aangeduid op de TK 1975 doch slechts

een eerste (vermoedelijke) vermelding in 1820 (EA) : „... de hofstede genaemt het goed ... lle...”. De rest is door de tijd weggevaagd. In de 17e en 18e eeuw stellen we op deze plaats wel een concentratie van hofsteden vast. Uit het EA blijkt dat in 1746 deze landbouwne-derzetting een oppervlakte omvatte van 15,50 ha. Dit bleef zo tot begin deze eeuw.

- Toponiemen waarvan de inwoners beweren dat ze reeds zeer lang bekend zijn :

- 18 en 25/26 : (de grensscheiding tussen deze percelen)
de KANT : Was vroeger een uitweg naar de percelen 25/6 die gebruikt werden van verscheidene kleine grondgebruikers. Een rij knotwilgen vormde de zuidelijke boord van deze weg, 15 jaar geleden werden ze omgekapt.
- 102, 103, 104 : (het punt waar deze 3 percelen samenkomen) het KNOKSKEN : vroeger een kruispunt van smalle landbouwwegen langs deze percelen.

XII. SLOTBESCHOUWINGEN

Bij het omzetten in cijfers van de gegevens die we onderzochten zien we dat, tot en met de 16de eeuw, we 89 verschillende percelen vinden die met een toponiem bekend zijn. In de 17de eeuw zijn dat er 100 en in de 18de eeuw 93. Samen zijn al deze gegevens goed om een overzicht te maken van de naamgeving en de naamevolutie van ongeveer 135 verschillende percelen of groepen van percelen die ongeveer $\frac{2}{3}$ van de totale oppervlakte van Poesele omvatten.

Van ongeveer 32 toponiemen (24 % van de onderzochte percelen) kunnen we zeggen dat ze tot op heden nog bekend zijn of soms nog gebruikt worden. Opmerkelijk is toch dat 14 van deze toponiemen reeds bekend waren in de 16de eeuw. Van de toponiemen voor het eerst vermeld in de 17e eeuw blijken er nu nog 12 bekend te zijn en van deze voor het eerst vermeld in de 18de eeuw blijken er nu nog 6 bekend.

Zoals uit ons onderzoek bleek konden we vaststellen dat de meeste toponiemen het best bewaard bleven in het zuidelijk deel van de gemeente en het vroegere koutergebied dat daarboven ligt. Op de kaart is het duidelijk dat dit de minst bevolkte gebieden van Poesele zijn. Tot op heden is in deze toestand geen verandering gekomen. Dit verklaart echter niet geheel waarom speciaal daar de perceelsnamen nog bekend zijn. Hoewel het gemakkelijk is aan te nemen dat de benaming van een perceel grond een goed aanduidingspunt moet betekend hebben in een gebied dat geen specifieke herkenningspunten vertoonde. Bij het onderzoek onder de bevolking viel het op dat 20 van de 32 nog bekende toponiemen samen genoemd werden door twee ondervraagde families. Hier bleek dat de ondervraagden de afstammelingen waren van landbouwers die reeds twee eeuwen geleden deze gronden of de aanpalende gronden bewerkten. Deze namen werden gewoon van ouder op kind overgeleverd. De sterkte van deze „overlevering” komt wel het best tot uiting in hetgeen gevonden werd over twee percelen (zie nrs. 200 en 214/16) waarvan slechts één geschreven vermelding werd gevonden in de 16de eeuw en die nu nog bleken bekend te zijn.

Hieruit mogen we concluderen dat de oude namen het best bewaard gebleven zijn als de percelen in gebruik zijn (of waren) of eigendom zijn (of waren) van de (grote) landbouwbedrijven die sinds generaties door eenzelfde familie uitgebaat werden. Dat steeds meer landbouwbedrijven verdwijnen of verdeeld worden heeft waarschijnlijk tot gevolg dat de volgende generaties zich in het geheel niet meer het bestaan zullen herinneren van de vele toponiemen die onze gebieden rijk zijn, of eens rijk waren. Het voortbestaan van de oude plaatsnamen blijkt onafscheidelijk verbonden met het lot van de grondgebruiker. Samen zullen zij blijven voortbestaan of samen zullen zij verdwijnen. Het een kan niet zonder het ander.

INHOUD

	Blz.
INLEIDING	44
I WIJZE VAN BEWERKING	45
II BRONNEN	47
III AFKORTINGEN	53
IV GEOGRAFISCHE SCHETS	54
V ECONOMISCHE SCHETS	60
VI NAAM VAN DE GEMEENTE	65
VII WATERLOPEN	67
VIII ENKELE OUDE PLAATSNAMEN	68
IX GLOSSARIUM MET SITUERING EN VERKLARING VAN DE TOPONIEMEN	72
X NIET SITUEERBARE PERCELEN	137
XI TOPONIEMEN, NIET GEATTESTEERD IN OUDE BRONNEN	140
XII SLOTBESCHOUWING	142

Algemeen voorzitter, voorzitter redactieraad :

J. LUYSSAERT

voorzitter van de 3e afdeling

Veldestraat 26

9841 Nevele-Merendree

Ondervoorzitter :

J. VAN DE CASTEELE, St.-Amandsberg

Secretaris-penningmeester :

G. SCHAECK

Vosselarestraat 16

9840 Nevele-Landegem

Bestuursleden :

A. BAUWENS, Meigem

voorzitter van de 5e afdeling

A. BOLLAERT, Poesele

I. BUYSSE, Poeke

voorzitter van de 4e afdeling

L. DE ROO, Lotenhulle

L. DE RUYCK, Aalter

P. D'HOKER, Nevele

D. D'HOOGHE, Nevele

voorzitter van de 1e afdeling

A. JANSSENS, Nevele

L. LAVANT, Vosselare

R. LEENKNECHT, Hansbeke

voorzitter van de 2e afdeling

M. MICHIELS, Vosselare